

KØBENHAVNS MUSEUM, 2020

Asiatisk Plads

KBM4263

Slots- og Kulturstyrelsens J.nr.: 17/03812

København Sogn, Sokkelund Herred, Københavns Amt,

Sted- og Sb-nummer: 020306-716

Camilla Haarby Hansen

Københavns Museum
Stormgade 20
1555 København V
Telefon: +45 33 21 07 72
E-mail: museum@kff.kk.dk
Københavns Museums hjemmeside: www.copenhagen.dk
© Københavns Museum 2020

Indholdsfortegnelse

1	Abstract.....	5
2	Undersøgelsens forhistorie.....	6
3	Administrative data og udgravningsdata.....	9
3.1	Administrative data.....	9
3.2	Udgravningsdata.....	9
4	Kulturhistorisk baggrund og områdets naturforhold.....	11
4.1	Kulturhistorisk baggrund.....	14
4.2	Topografi, terræn og undergrund.....	16
5	Centrale problemstillinger.....	17
6	Udgravningsmetode.....	18
6.1	Arkæologisk udgravningsmetode.....	18
6.2	Målesystem.....	18
6.3	Fundindsamling og -håndtering.....	18
6.4	Prøvestrategi og metoder.....	18
6.5	Digital registrering og lagring.....	18
7	Undersøgelsens resultater.....	19
7.1	Faseinddeling og anlægstyper.....	19
7.2	Fundmateriale.....	36
7.3	Naturvidenskabelige analyser.....	36
8	Diskuterende sammenfatning.....	37
9	Fremtidigt arbejde.....	38
10	Litteraturliste.....	39
11	Fotoliste.....	40
12	Oversigtsplan 1.....	48
13	Oversigtsplan 2.....	49

Figur 1 Kort over København med markering af undersøgelsesområdet. Den grønne markering er omridset af middelalderbyen og den blå markering angiver udbredelsen af fæstningsbyen.

1 Abstract

I forbindelse med skybrudssikring og anlæggelse af ny cykelsti på vest- og nordsiden af Udenrigsministeriet, Asiatisk Plads 2, fremkom omfattende tømmerstrukturer, der tolkes som flere faser af udbygningen af havneanlægget på dette sted fra slutningen af 1600-tallet til 1800-tallet. Dateringerne bygger på enkelte dendrokronologiske dateringer samt stratigrafiske iagttagelser.

Arkæologiske perioder: *Nyere tid, 1600-tallet, 1700-tallet, 1800-tallet*

Anlæg og fund: *Bolværk, landindvinding, jordankre*

Nøgleord: *Havn, opfyld, tømmer*

In the area west and north of the Danish Ministry of Foreign Affairs, large timber structures, interpreted as several phases of harbour extensions from the 17th to 19th century, were uncovered when the area was reworked to facilitate flooding protection as well as a new bicycle lane. The dating of the timbers is based on a few dendro-dates as well as stratigraphic observations.

Archaeological periods: *17th century, 18th century, 19th century*

Structures, features and finds: *Bulwarks, land reclamation, land ties*

Key words: *Harbour, landfills, timber*

2 Undersøgelsens forhistorie

I forbindelse med etablering af skybrudssikring og omlægning af belægning og terræn, foretog Københavns Museum i efteråret og vinteren 2017-18 en større forundersøgelse på Asiatisk Plads i København. Arbejdet udførtes som overvågning, og ved påtræfning af truede konstruktioner blev disse undersøgt og dokumenteret.

Tidligere er der lavet flere forskellige undersøgelser i området på og omkring Asiatisk Plads:

Sags-nr.	Lokalitet	År	Beskrivelse	SB-nummer
AA65	Strandgade, "Asiatisk Plads 2"	1977	Udgravninger forud for opførelse af Udenrigsministeriets bygninger. Indsamling af fund ved Arkæologiklubben ved Bymuseet.	020306-724
AA66 (NMU278)	Strandgade 29, "Skibsudgravningen"	1963	Ved udgravning til kontorhuset, hvor Miljøstyrelsen i dag har til huse, fremkom et skibsvrag. Syntes sunket på stedet – 1550-1650.	020306-144 (NB: placeret forkert i F&F)
AA68	Strandgade 27	1982	Museal besigtigelse i forbindelse med fjernvarmegravning i gadens nordvestlige side. Der fremkom rester af bolværk, formentlig fra anlægningen af Christianshavn.	020306-884
(NMU525)	Strandgade 27, matr. nr. 30	1984-85	I forbindelse med piloteringer under en tværvæg af pakhuset på matr. 30 fremkom der dele af en skibsside. 1,5 X 1m af konstruktionen, udført af meget svære planker, blev frilagt.	020306-189
KBM395	Strandgade, "Asiatisk Plads 2"	1977?	Genstandsfund – formentlig de genstande der nævnes under AA65.	020306-724
KBM1275/ KBM1656	Gammel Dok, Strandgade 27	1995-97	Dele af Gammel Dok (fra medio 1700-tallet) udgravet og dokumenteret.	020306-124
KBM1496	Grønnegårds Havn / B&W-grunden	1996-97	Undersøgelse af beddings- og havneanlæg ved den tidligere Grønnegårds Havn.	020306-149
KBM1683	Strandgade (ud for nr. 6)	1997	Ved anlæg af fjernvarmerør fandtes vandretliggende bjælker og div. træfundamenter.	020306-149
KBM2936	Udenrigsministeriet	1977	Samme udgravning som AA65 (og KBM395). De 19 genstande, der er under KBM2936 har været udstillet hos Udenrigsministeriet, men blev tilsyneladende oprettet som separat sag, da de kom tilbage til Bymuseet.	020306-724
KBM3967	Krøyers Plads	2012-13	Landindvindingsanlæg og massive, fundrige opfyldslag fra de første årtier af 1700-tallet. Et kaj anlæg, en ophalingsbedding og forskellige økonomibygninger, der kan dateres fra 1740'erne og ind i 1800-tallet.	020306-517

Tabel 1. Tidligere arkæologiske observationer i området.

I forbindelse med anlæggelsen af Udenrigsministeriets store bygningskompleks i 1970'erne blev der gjort omfattende genstandsfund på eller ved Asiatisk Plads. Dette gjordes i en periode, hvor arkæologien i København blev bedrevet på hovedsageligt på frivillig basis, men dog med relation til det daværende Københavns Bymuseum, nu Københavns Museum. Således foreligger der ikke detaljerede oplysninger om, hvor nøjagtigt genstandene er opsamlet og hvilke iagttagelser der i øvrigt blev gjort ved samme lejlighed. Fundene, der blev

hjemtaget dengang, er samlet under to KBM-numre: KBM395 og KBM2936, men relaterer sig i øvrigt til sagen AA65 (AA står for Arkæologisk Arkiv, og er en serie, der synes påbegyndt, men ikke gjort fuldstændig i 1980'erne).

AA65 Strandgade 2/Asiatisk Plads optræder i Københavns Museums topografiske arkiv. I sagen findes et kort med angivelse af udgravningsområdet (hvor Udenrigsministeriets bygninger ligger i dag) samt et par kopier af artikler, der hovedsageligt beskriver genstandsfundene, men ikke oplyser meget om, hvor de er gjort (Wodstrup 1978 og Wodstrup 1980). Det oplyses i en af arkitekt, John Wodstrups, artikler at der i 1700-tallet var en række huse, der var funderet på nedrammede pæle og at det var i en indsnævring imellem to af husene at de mange genstande var smidt ud som affald (Wodstrup 1978: 17), mens det i en kopi af en artikel fra Politiken (27. juli 1977) fremgår at affaldet var smidt i havnen. Således står det ikke helt klart om der er tale om primære affaldsdeponeringer (hvor genstandene er kasseret på stedet, efterhånden som de gik i stykker/ud af brug) eller om det er affaldsmateriale, der er brugt som landindvindingsmateriale og derfor formentlig er indsamlet over større arealer og udlagt som opfyld forud for bebyggelse af området.

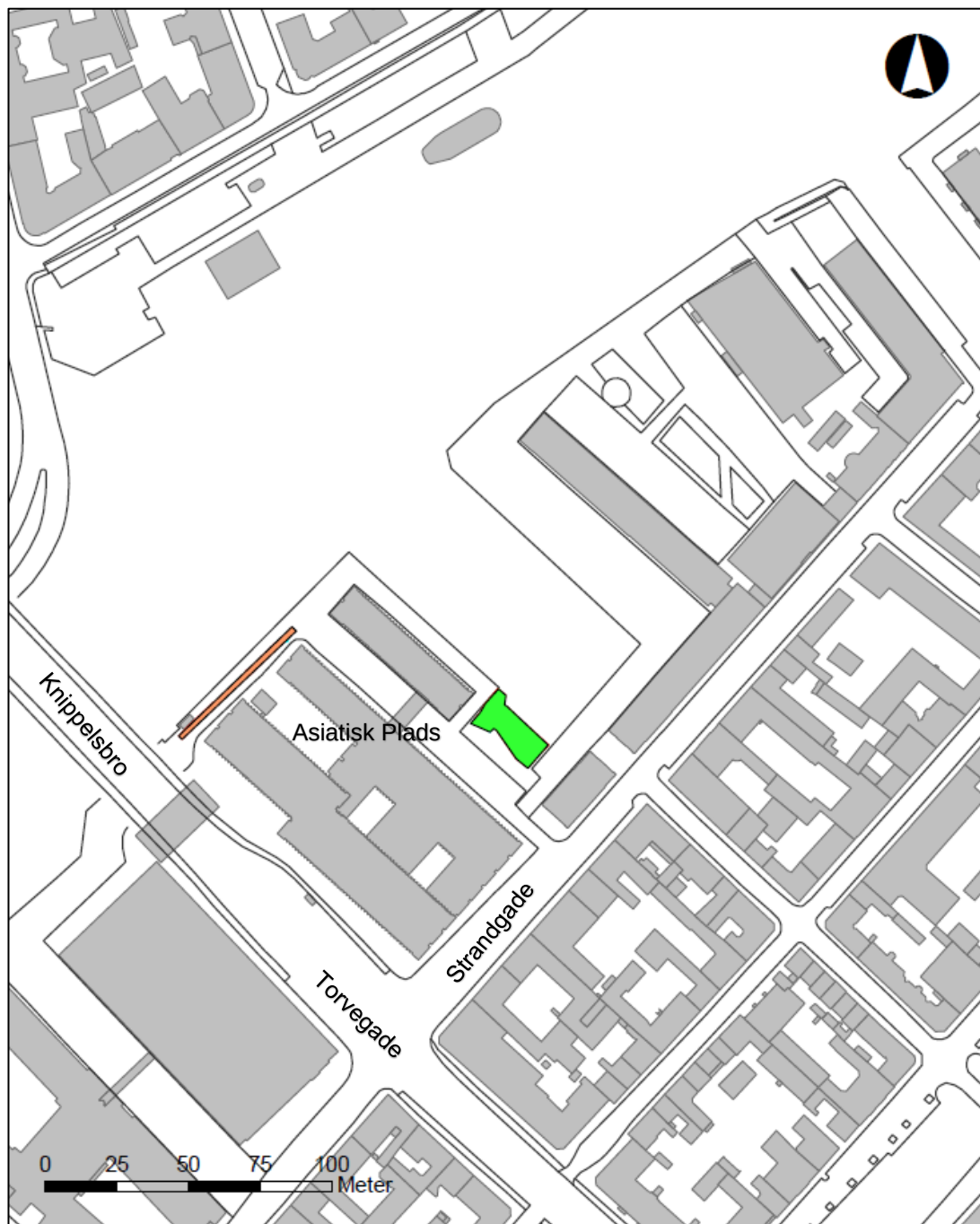
Sagen AA66 dækker over "Skibsudgravningen" i Strandgade 29, ca. 200 m nordøst for Asiatisk Plads. Undersøgelsen blev foretaget i 1963 af Nationalmuseet, men der findes materiale om fundet i Københavns Museums topografiske arkiv.

I perioden 1995-1997 blev "Gammel Dok" fra midten af 1700-tallet udgravet og dokumenteret i området umiddelbart nordøst for Asiatisk Plads. Undersøgelsen har to KBM-numre: KBM1275 og KBM1656. Den første undersøgelse (KBM1275) blev lavet i foråret 1995 forbindelse med opførelsen af Arkitekternes Hus (Strandgade 27A). Inden undersøgelsens start var det opfattelsen at hele den gamle dok (opført 1735-39) var blevet systematisk nedbrudt i 1918, men da sydenden af det gamle dok-anlæg blev berørt af nybyggeriet, kunne det konstateres at dele af det var velbevaret. Der var tale om to brede trapper, der har udgjort del af nedgangen til dokkens indre samt dele af de kraftige konstruktioner, som selve tørdokkens vægge var støttet af. Idet anlægget ved denne udgravning viste sig relativt velbevaret, blev det i foråret 1996 fredet. I efteråret 1996 skulle der anlægges en have i tilknytning til nybyggeriet og i denne forbindelse blev afgravningen i fladen fulgt af arkæologer fra Københavns Bymuseum (KBM1656), der dog kunne konstatere at det gamle dok-anlæg formentlig kun er velbevaret i de nedre dele.

Sydvest for Asiatisk Plads blev der i 1996 og 1997 gravet i Strandgade og på den tidligere B&W-grund, der skulle omdannes til hovedkvarter for ATP (siden Unibank/Nordea). Sagen har KBM1496, og de fremkomne anlæg kunne alle relateres til Grønnegårds Havn, der kendes fra skriftligt kildemateriale og anlæggene har en dateringsramme fra slutningen af 1500-tallet og til starten af 1900-tallet. Der undersøgte flere bolværker samt tre skibsvrag, der formodes at være forsætligt sunket som en del af opfyldningen af havnearealet og fundament for en skibsbro. Tillige blev dele af et skibsværft, dateret til midten af 1700-tallet. I 1997 suppleredes undersøgelserne yderligere af en fjernvarmeudgravning i Strandgade ud for nr. 6 (KBM1683). Her fremkom et lag af hugspåner og andet affald fra træskibsbygning ca. 1,5 m under gadens nuværende niveau, lige over den uberørte undergrund. Et stykke skibstømmer gav en dendrodatering til efter 1609, hvilket gav et fingerpeg om at det kunne være levn fra Christianshavns første skibsværft (beretning mangler, men publiceret delvist i Frederickson 1999, s. 204).

Krøyers Plads (KBM3967), der ligger ca. 450 m nordøst for Asiatisk Plads, skulle i årene 2012-13 bebygges og på arealet udgravedes adskillige havnerelaterede strukturer, der stammer fra perioden mellem 1740'erne og ind i 1800-tallet.

Der er således gennem mange år undersøgt anlæg relateret til havnens anlæggelse og brug på denne nordlige side af Christianshavn. Det var formodningen at undersøgelserne på Asiatisk Plads 2 ville kunne supplere disse iagttagelser og give ny viden om forholdene omkring Knippelsbro.

Figur 2 Kort med markering af det udgravede område. Den orange markering angiver grøften på nordvestsiden af Udenrigsministeriet, mens den grønne markering er felterne på nordøstsiden.

3 Administrative data og udgravningsdata

3.1 Administrative data

Undersøgelsen er udført af Københavns Museum (KBM) og bekostes af bygherre jfr. Museumslovens §26, stk. 2, 1. Pkt. Bygherre er Udenrigsministeriet, men bygherrekontakten varetages af Rambøll.

Dato

2017-03-24	KBM modtager email vedrørende sagen samt fremtidig belægningsplan og arkivalisk kontrol iværksættes. KBM og Rambøll er i perioden herefter flere gange i kontakt vedrørende graveplaner, gravedybdere mv.
2017-05-13	KBM anmoder Slots- og Kulturstyrelsen om godkendelse af budget for større forundersøgelse på i alt 199.742,50 kr.
2017-06-19	Slots- og Kulturstyrelsen godkender budget for større forundersøgelse på 199.742,50 kr. og KBM sender dette videre til godkendelse hos bygherre.
2017-06-30	Bygherre sender godkendelse af budgettet til KBM.
2017-08-14	KBM starter arbejde på pladsen. Der er dog gravet et mindre hul allerede d. 11. august.
2017-10-02	Museet bliver kontaktet af entreprenøren, der meddeler at man er stødt på tømmer og har gravet det op. KBM kontakter Rambøll og arbejdet standses indtil der er fundet en løsning på denne udfordring.
2017-10-04	Møde på byggepladsen vedrørende det videre forløb.
2017-10-06	Igangsætning af udgravning og dokumentation af bolværk.
2019-09-26	KBM anmoder Slots- og Kulturstyrelsen om godkendelse til brug af midler til naturvidenskab, 12.000 kr. ekskl. Moms
2019-10-14	Slots- og Kulturstyrelsen godkender at der bruges 12.000 kr. ekskl. Moms på naturvidenskab

Beretningen samt sagsrelaterede oplysninger og dokumentation er arkiveret hos Københavns Museum under sagsnummer KBM4263 og internt sagsnummer 3620. En elektronisk kopi af beretningen sendes til Slots- og Kulturstyrelsen (SLKS), en kopi sendes til bygherre, mens en digital- og papirkopi forefindes i arkivet hos Københavns Museum. Rapporten er desuden offentlig tilgængelig og kan downloades fra museets hjemmeside.

Efter endt undersøgelse, opbevares originaldokumentation i form af digitalt materiale, i Københavns Museums digitale arkiv. Notesbog opbevares i museets fysiske arkiv. Administrative akter opbevares i Københavns Kommunes ESDH-system, eDoc, under administrativsag nr. 2017-0217459.

3.2 Udgravningsdata

Arbejdet på nordvestsiden af Udenrigsministeriet påbegyndtes efter aftale med entreprenøren mandag d. 14. august 2017. Et mindre hul i sydenden af tracéet var dog gravet ugen forinden. Camilla Haarby Hansen var på pladsen flere gange i løbet af august for at registrere tracéet og de strukturer og lag, der blev konstateret.

D. 2. oktober 2017 modtog Camilla Haarby Hansen et telefonopkald vedrørende fund af tømmer på forpladsen nordøst for Udenrigsministeriet og fra denne dato deltog Per Henrik Jansson, Louise Melchior Rasmussen, Mikkel B. Siebken og Camilla Haarby Hansen på skift frem til d. 13. oktober 2017. I denne periode blev tre-fire forskellige faser af jordankre og andre havne-relaterede strukturer afdækket og registreret.

I løbet af januar og starten af februar 2018 var Camilla Haarby Hansen på Asiatisk Plads for at registrere tømmer og lag, der var fremkommet ved afgravning af fladen.

Afdækningen blev foretaget med gravemaskine med forskellige skovle uden tænder på, afhængigt af bredden af det areal, der skulle afdækkes samt hensynet til strukturer, der skulle dokumenteres før optagning.

Vejret var afvekslende med sol, regn og – i enkelte tilfælde – sne, men det generede ikke arbejdet mærkbart.

KBM-nr. og internt journalnr.	KBM4263
Slots- og Kulturstyrelsen journalnr.	17/03812
Amt	København
Herred	Sokkelund
Kommune	København
Kvarter	Christianshavn
Sogn	Københavns Sogn
Periode for feltarbejde	11.08.2017 – 01.02.2018
Arkæologer	Camilla Haarby Hansen, Per Jansson, Louise Melchior Rasmussen, Mikkel Blichfeldt Siebken
Areal (m2) samt % af område	Ca. 360 m ²
Volume (m3) samt % af område	Ca. 340 m ³
Koordinatsystem	ETRS_1989_Kp2000_Zealand
Højdesystem	DVR 90
X-koordinater	652720-652848
Y-koordinater	1172515-1172563
Meter over havet	1,550-0,039
Bygherre	Udenrigsministeriet, repræsenteret ved Rambøll
Hovedentreprenør	C. G. Jensen

Tabel 2. Administrative data og udgravningsdata.

4 Kulturhistorisk baggrund og områdets naturforhold

Området, hvor Asiatisk Plads ligger i dag har siden Christianshavns opførelse i starten af 1600-tallet gennemgået en lang række store og mindre forandringer, der for flertallets vedkommende har haft at gøre med havnens anlæg og drift. Området ligger på den del af Christianshavn, der har ligget mest centralt i forhold til resten af byen, med Knippelsbro som forbindelsesled.

Som kilder til viden om områdets kulturhistoriske baggrund findes en del kortmateriale, der vil blive gennemgået i udvalg i det følgende. Bebyggelsehistorien i området er relevant i forhold til det arkæologiske undersøgelser, idet området formodes at være udvidet og ændret i takt med at kravene til havnen og arealerne op til disse blev forandret over tid.

Resens kort fra 1670'erne giver et noget stiliseret eller fortegnet indtryk af Christianshavn, og på det areal, hvor Asiatisk Plads ligger i dag, findes blot bogstavsignaturer, der angiver en række privat ejede havne.

Figur 3 Resens kort fra 1674 - i koloreret udgave. Den røde cirkel markerer nutidens Asiatisk Plads. Kilde: <http://www.kb.dk/maps/kortsa/2012/jul/kortatlas/object80636/da/>. SØ er opad.

På Stadsarkivets hjemmeside (<https://www.kbharkiv.dk/matrikelkort/>), findes digitale matrikelkort, der går tilbage til 1689. Sammenholdes det digitale matrikelkort fra 1689 med de Københavnske Jævnførelsesregistre, der er udarbejdet af Selskabet for Københavns Historie (<https://www.kobenhavns Historie.dk/index.php/e-boger/22-bog/matrikel/163-christianshavn>), kan man se at der allerede i 1689 var matrikler langs Strandgade. Hvor Philip de Langes kontorbygning fra 1739 (se nedenfor) stadig ligger i dag (den sydvestligste del af nutidens Strandgade 25), var der i 1689 to aflange matrikler – hhv. matrikel 22 og 23 med den smalle ende mod Strandgade og sydvest for disse lå også matrikel 20 og 19 ud til Strandgade, mens matrikel 18 lå på hjørnet af Strandgade og den gade der løb mellem Strandgade og broen. Ud til gaden hen mod broen – kaldet Ved Lange Bro eller Revieren ved Amagerbro – lå matriklerne 1-10. Matrikel 4-9 var meget små – både korte og smalle – og var i 1689 ejet af blandt andet en skipper, en hjulmand, en messingarbejder og en underfoged.

På nordøstsiden af de Langes bygning, lå i 1689 en pudsigt forment matrikel (nr. 24), som var ejet af Rentemester Henrik Müller. Matriklen har sikkert sin form på grund af udformningen af det havnebassin, der også allerede da må have ligget som en SØ-NV-gående "arm" ind mellem matriklerne.

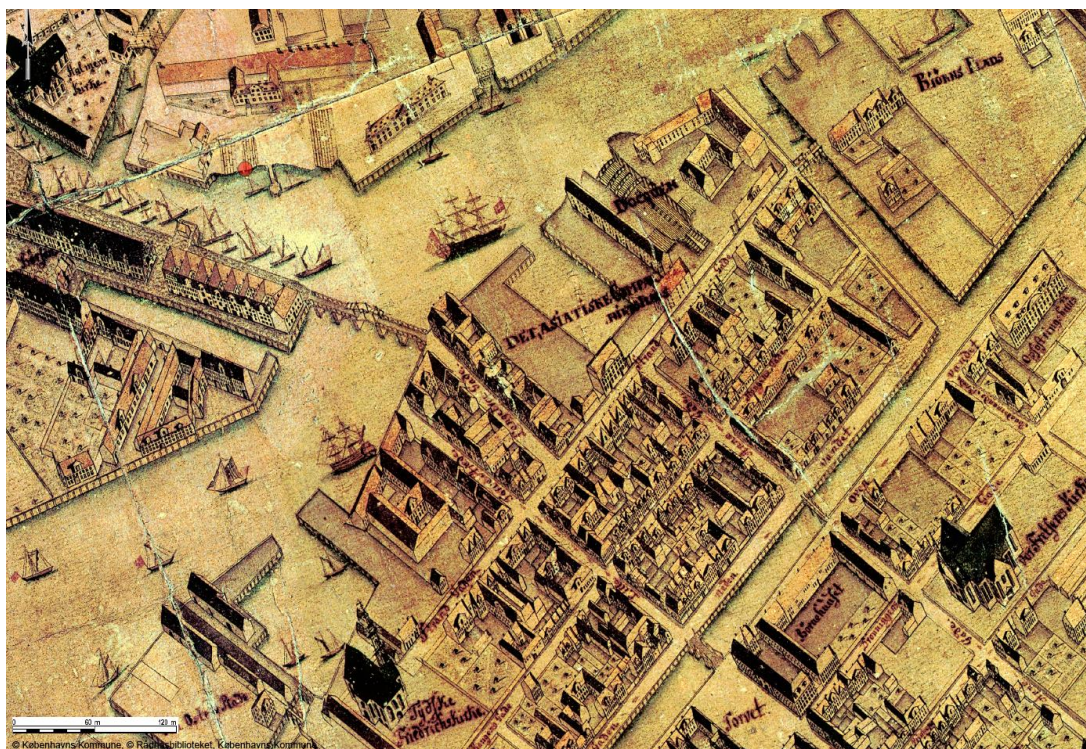
Figur 4 Matrikelkort fra 1689 lagt ovenpå nutidigt kort. Stadsarkivets digitale matrikelkort.

Geddes Kvarterkort fra 1750'erne og det eleverede kort fra 1761 giver et godt indblik i bydelens udseende på dette tidspunkt. Det ses at der nu findes et egentligt havneanlæg på det sted, hvor Asiatisk Plads siden kom til at ligge – og det ser tilmed ud som om at der har været et slæbested (eller måske har det blot været planlagt?) på nordsiden af arealet. Strukturen optræder kun på Kvarterkortet og ikke på det eleverede kort (se Figur 6 herunder).

Figur 5 Udsnit af Geddes Kvarterkort fra 1757. Kilde: Københavns Stadsarkiv. NØ er opad.

Af matrikelkortet ses det at matriklerne langs gaden mod broen (på dette tidspunkt kaldet Langebrogade) er blevet noget større – undtaget matrikel 7 og 9, der fortsat er meget smalle og korte og ejet af hhv. en islandsfarer og en skomager. Matriklen på hjørnet af Langebrogade og Strandgade er blevet splittet op i flere dele og udvidet en smule.

Figur 6 Udsnit af Geddes eleverede kort fra 1761. Original hos Københavns Stadsarkiv

Figur 7 Luftfoto af Asiatick Plads fra 1945. Bemærk de fire beskyttelsesrum, der var placeret, hvor Udenrigsministeriets bygninger ligger i dag. KK kort/COWI

Figur 8 Luftfoto af Asiatisk Plads fra 1954. KK kort/COWI

4.1 Kulturhistorisk baggrund

4.1.1 Christianshavn

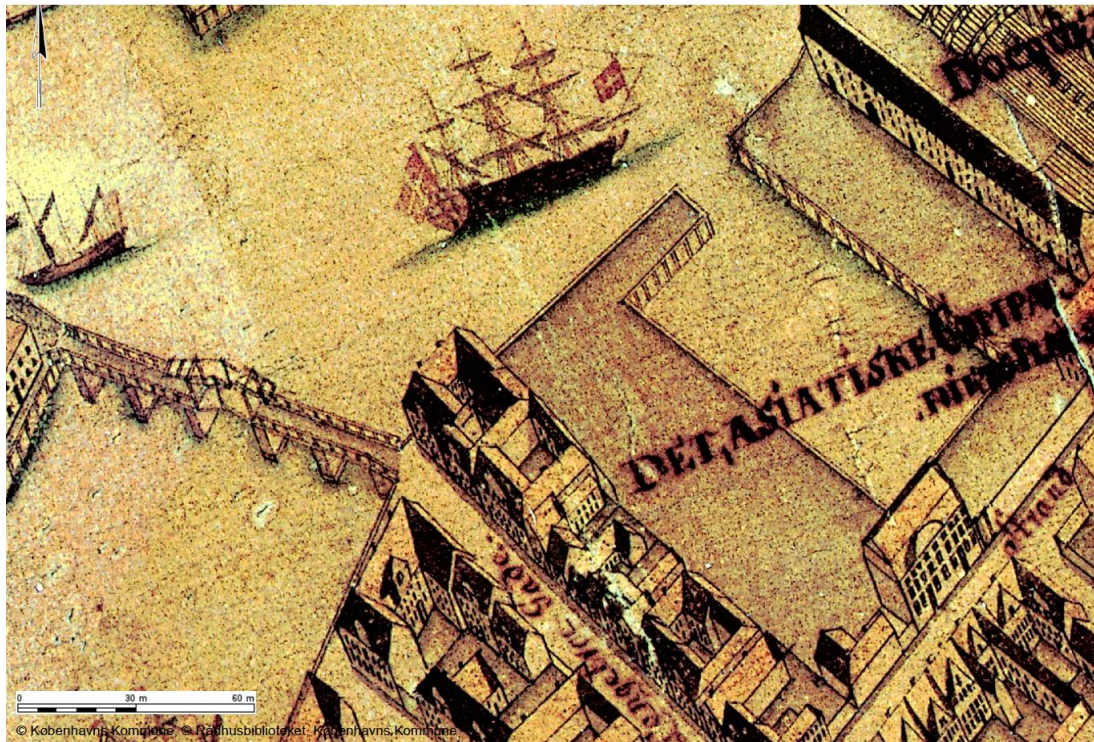
Christianshavn anlagdes i 1618. Det var Christian IV, der grundlagde byen og havde flere hensigter med dette – dels ønskede han at byen kunne tjene som en del af Københavns forsvarsanlæg, dels ønskede han at udvide både havnen og byens areal.

Den største del af området mellem havnen og Christianshavns Kanal er resultat af opfyldning på op til to meters vanddybde. Ved udbygningen af denne Christianshavn i 16- og 1700-tallet var det derfor kun en del af bebyggelsen, der kunne opføres på fast bund. For at sikre et stabilt fundament på opfyldninger eller anden blød bund blev der i vid udstrækning bygget oven på såkaldte pæleværker, der var kraftige, nedrammede træpæle af fyr eller eg (Andreasen 2016: 10). Dog findes der ingen sammenhængende redegørelser for Christianshavns opfyldning og udbygning og arkæologiske såvel som kartografiske undersøgelser tjener således det formål at få denne del af Københavns bebyggelseshistorie belyst.

4.1.2 Knippelsbro

Den første bro mellem København og Christianshavn blev opført i 1618-20 af Christian IV. Broen gik fra Børsgade til Brogade. Og man kender ikke meget til dens udformning.

I 1712 blev broen erstattet af en ny træbro, placeret på samme sted. Broen var udsmykket med fire Herkules-statuer, udført af kunstneren Johan Christopher Sturmberg (Kilde: <http://www.chrarkiv.dk/h-r/knippelsbro/>). Det må være denne bro, der er afbilledet på Geddes eleverede kort over København fra 1761, men desværre er statuerne ikke tegnet med på kortet.

Figur 9 Udsnit af Geddes eleverede kort fra 1761. Original hos Københavns Stadsarkiv.

I 1816 blev broen igen erstattet af en ny træbro, hvor de to porte blev med udsmykket fire træfigurer, "De fire Vinde" som var udført af billedhuggeren Frederik Christian Willerup. Disse figurer er i dag en del af Københavns Museums samling.

I perioden 1868-69 opførte Burmeister & Wain en ny bro – en jernbro, der gik fra Slotsholmsgade til Torvegade. Den nye beliggenhed havde den fordel, at den gamle bro kunne benyttes i byggeperioden.

Den nuværende Knippelsbro med de karakteristiske pavillon-overbygninger er tegnet af arkitekten Axel Berg og stod færdig i 1908.

4.1.3 Asiatisk Kompagni

Asiatisk Kompagni blev stiftet i 1732 af kong Christian VI som et handelskompagni, der skulle sikre at Danmark fik en andel i den omfattende europæiske handel med Asien. Idéen med et handelskompagni var ikke ny – kongens tipoldefar, Christian IV havde i 1616 stiftet Dansk Ostindisk Kompagni på samme baggrund (Feldbæk 1980: 7). Det Ostindiske kompagni blev i første omgang opløst i 1650, idet det økonomiske udbytte af fjernhandelen var for beskedent. I 1670 oprettedes et nyt Ostindisk Kompagni, som var mere succesfuldt, men alligevel oplevede tilbagegang og opløstes i 1729, efter den Store Nordiske Krig (kilde: <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/ostindisk-kompagni/>).

Mens Ostindisk Kompagni primært havde koncentreret sig om handelen med Indien, supplerede Asiatisk Kompagni denne handel med den lukrative Kina-handel og udviklede sig i løbet af 1700-tallet til en stor økonomisk succes, der blandt andet hentede bomuldstekstiler i Indien og te, porcelæn og silke i Kina. (kilde: <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/asiatisk-kompagni/>)

Asiatisk Kompagni fik til huse på Christianshavn, hvor Asiatisk Plads i dag ligger. Allerede mens Ostindisk Kompagni eksisterede, havde man i 1698 købt sig ind på området (Erichsen 1980: 38f), og i 1733 opkøbte Asiatisk Kompagni så det tidligere Ostindiske Kompagni's kanal, grund, pakhuse, vejerhus, opbevaringsskure mv.

I 1738-39 havde arkitekten Philip de Lange til opgave at tegne et nyt hus til Asiatisk Kompagni – det er det, der endnu ligger på adressen Strandgade 25, tættest ved Udenrigsministeriets bygninger.

Det lange pakhus på den nordøstlige del af Asiatisk Plads, Eigtveds pakhus, opførtes i 1748-50 af Nikolaj Eigtved for Asiatisk Kompagni. Bygningen var oprindeligt endnu længere, end den er i dag, men i forbindelse med udvidelse af havnebassinet i 1918 blev de tre yderste fag revet ned (Faber & Nielsen 2001: 60).

I 1781 opførtes det andet pakhus, der har facade mod Strandgade (også nr. 25).

4.2 Topografi, terræn og undergrund

Topografisk ligger den nuværende Asiatisk Plads på den nordligste del af Christianshavn ud mod den del af havnen, der i dag kaldes Inderhavnen.

Den nuværende terrænflade ligger i ca. kote 2 DVR90.

Især i forbindelse med opførelsen af Udenrigsministeriets bygninger i 1970'erne og tillige sidenhen er der foretaget en del boreprøver på arealet, hvor disse bygninger kom til at ligge. Boreprøverne afslører at de øverste 3-4,5 m af jorden på området er "fyld", der i denne forbindelse tyder på at det er påført materiale, der formentlig er det direkte resultat af opfyldningerne, der udgjorde byggemodningen af arealet.

Under opfyldslagene ses aflejringer af glacialt smeltevandsmateriale – primært grus, der strækker sig til kote -6,5 DVR90. Borerapporterne kan tilgås via Geus' Nationale Boringsdatabase (Jupiter), <https://www.geus.dk/produkter-ydelser-og-faciliteter/data-og-kort/national-boringsdatabase-jupiter/>. Idet der ikke blev gravet dybere end ca. 1,5 m under terræn, hvor de arkæologiske iagttagelser blev gjort, formodes disse alle at være del af "opfyldslaget", og intet sted blev marine aflejringer påtruffet.

5 Centrale problemstillinger

Tidligere udgravninger på Christianshavn har resulteret i fund af værfter, diverse havne-relaterede anlæg og skibsvrag og det var meget sandsynligt, at man under forundersøgelsen ville påtræffe lignende levn. Kortmateriale viser at Knippelsbro tidligere har haft et andet brofæste, hvilket også ønskedes yderligere belyst ved undersøgelsen. Dertil ses et stort potentiale i at undersøge den opfyldsjord, der er anvendt til landindvinding af området, idet sådant materiale andre steder – f.eks. på Esplanaden – har bestået hovedsageligt af affald og dermed har afgivet mange væsentlige fund fra 1700-tallet.

6 Udgravningsmetode

Undersøgelsen blev i første omgang udført som en overvågning af afgravningen af området, hvor arkæologen ikke var til stede hele tiden. Da de store tømmerkonstruktioner dukkede op på nordsiden af Udenrigsministeriet, blev gravearbejdet udført i nært samarbejde mellem entreprenøren og arkæologerne.

6.1 Arkæologisk udgravningsmetode

Undersøgelsen blev efter bygherres ønske udført som en udvidet forundersøgelse, hvor afgravningen overvågedes ved at arkæologer fra Københavns Museum efter behov besøgte byggepladsen. Inden opstart var bygherre blevet informeret om at der var stor risiko for at støde på bolværks- og andre strukturer, som Københavns Museum ønskede at undersøge.

Gravearbejdet blev udført med gravemaskine. Grøften nord for Udenrigsministeriets bygning (ZT1000) var smal og der fremkom kun få anlæg, der fordrede at maskinen stoppede gravearbejdet.

Efter at man i starten af oktober 2017 var stødt på tømmer på arealet nordøst for Udenrigsministeriets bygning (ZT1467), var fremgangsmåden således: Maskinen fjernede jorden indtil vi stødte på træstrukturer og herefter blev jorden fjernet ved en kombination af håndgravning og maskingravning. I de to senest aførmede felter (ZT1538 og ZT1630) blev kun ca. 20 cm af jorden fjernet, hvormed de fremkomne tømmerstrukturer kun blev afdækket i fladen og ikke yderligere fremgravet.

6.2 Målesystem

Opmålingen af lag og strukturer blev foretaget med GPS. På nordvestsiden af Udenrigsministeriets bygning var signalet til GPS'en dårligt, og de først fundne stolper blev derfor kun indmålt med ét punkt hver.

På nordøstsiden af bygningen, fungerede GPS'en bedre og strukturer og enkelte lag blev indmålt som polygoner. Efter feltarbejdets afslutning blev enkelte lag beskrevet i databasen på baggrund af notater og fotos. Efter konvertering til IntraSis3, blev målesystemet ETRS_1989_kp2000_Zealand og DVR90.

6.3 Fundindsamling og -håndtering

I de jordlag, der var rundt om de træbyggede havnestrukturer, var der ikke ret meget genstandsmateriale. Kun en smule blev opsamlet – keramik, en jerngenstand og en barnesko i læder – og disse blev efter gennemgang i museets arkæologiske værksted kasseret.

6.4 Prøvestrategi og metoder

Fra de talrige træstrukturer blev der udtaget i alt 25 prøver til dendrokronologiske analyser. Det var formålet at erkende og opnå datering af de forskellige udbygningsfaser af havneområdet på stedet.

Der blev taget en enkelt makrofossil-prøve fra et opfyldslag. Denne blev ikke prioriteret til undersøgelse og er efter endt efterbearbejdning kasseret.

6.5 Digital registrering og lagring

Al opmåling i felten blev foretaget med GPS. Digitale fotos blev taget både med mobiltelefon-kamera Samsung Galaxy A5 og feltkamera, Canon EOS450D.

Alle iagttagelser af strukturer og jordlag er samlet i IntraSis-databasen K2017:11, som opbevares på Københavns Museums drev hos Københavns Kommune. Digitale fotos fra udgravningen opbevares sammen med beretningen og diverse lister på Københavns Museums arkivdrev, der hostes af Københavns Kommune.

7 Undersøgelsens resultater

Ved anlægsarbejdet fremkom to sten-/teglstrukturer – begge på den nordvestlige del af undersøgelsesområdet. På den østlige del af arealet blev et større system af jordankre i flere faser delvist afdækket og dertil registreredes enkelte opfyldslag samt et parti af hvad der formodedes at være den naturlige undergrund (kompakt, gråblåt ler), men som ikke matcher tidligere boreprøvers resultater vedrørende undergrundens karakter.

Anlægstype	Antal
Opfyldslag	5
Geologisk lag	1
Sten-/teglstrukturer	2
Træstrukturer	89
Total	96

Tabel 3. Registrerede anlæg.

Det skal bemærkes at ca. halvdelen af de kontekster, der blev opmålt, kun var afdækket i fladen (i forbindelse med omlægning af brolægning på arealet) og således ikke blev nærmere undersøgt og registreret. Disse er bevaret *in situ* og vil kunne undersøges i fald man på et senere tidspunkt har behov for at grave i dette område.

Se samlet liste over kontekster afsnit 11.

7.1 Faseinddeling og anlægstyper

Overordnet kan undersøgelsen opdeles i de strukturer, der blev iagttaget på nordvestsiden af Udenrigsministeriets bygninger og de, der fremkom på østsiden, hvor der tidligere har været et "indhak" i kajen med skrå belægning. I nedenstående behandles de to udgravningsområder hver for sig.

De strukturer, der lå på nordsiden af Udenrigsministeriet blev kun iagttaget i den meget smalle grøft, der skulle graves her, og der blev ikke udtaget prøver til datering eller andet, der kunne bidrage med oplysninger om de fundne strukturer. I de felter, der blev undersøgt på østsiden af Udenrigsministeriet, blev der i visse tilfælde afdækket større strukturer og hjemtaget prøver til datering, mens der på det østligste stykke kun blev gravet en smule af i fladen, og her blev strukturer og lag derfor kun indmålt og registreret overfladisk.

7.1.1 Strukturer nordvest for Udenrigsministeriets bygning

I den nordøst-sydvest-orienterede grøft, ZT1000, der anlagdes langs med havnekajen på nordvestsiden af Udenrigsministeriets bygning, fremkom enkelte levn af både tømmerstrukturer og sten- og teglstrukturer. Idet grøften var temmelig smal, kunne de fremkomne tømmerdele sjældent sættes sammen til større, sammenhængende strukturer, og der blev ikke taget prøver til dendrokronologisk datering af træet.

Figur 10 Det kvadratiske fundament, SS1024, løftes ud af grøften. Set mod vestsydvest.

Den først fremkomne stolpe (ST1007) blev kun indmålt som et punkt, og kunne ikke sættes i forbindelse med andre anlæg og strukturer.

I den nordlige ende af grøften, ZT1000 fremkom tre stolper (ST1020, ST1021 og ST1022), der sammen med den vandretliggende planke (ST1023), der sås i bunden af grøften, kan have været del af samme anlæg, men dette kunne ikke påvises. Stolperne stod placeret uregelmæssigt med ca. 50 cm afstand mellem hver.

I grøftens nordøstlige side fremkom et muret fundament i gule tegl (SS1024). Fundamentet var kvadratisk, ca. 80 x 80 cm målt i fladen og bevaret i 5-6 skifter i højden. I midten var et kvadratisk hul. Omkring strukturen var der opfyldt med fint, gråt sand. Ved sammenligning med lignende strukturer fundet ved Gammel Strand (KBM3828), tolkes fundamentet som basis for en gaslygte eller lignende gadebelysning. Dateringen kan ikke fastslås nærmere end 18- eller 1900-tallet.

Umiddelbart nord for SS1024 fremkom på tværs af grøften et muret fundament på basis af store kampesten (SS1026). Den bevarede overkant af murværket var ca. 70 cm under nuværende flade og murværkets orientering var NV-SØ. Murværket var af blandede, røde og gule teglsten og ca. 40 cm bredt, bestående af sten med usædvanlige dimensioner, ca. 25,7 x 12,5 x 4 cm. Opbygningen forekom temmelig "løs", men dette skyldes formentlig at fundamentet har været forstyrret ved én eller flere lejligheder – således var det ikke bevaret i grøftens østside.

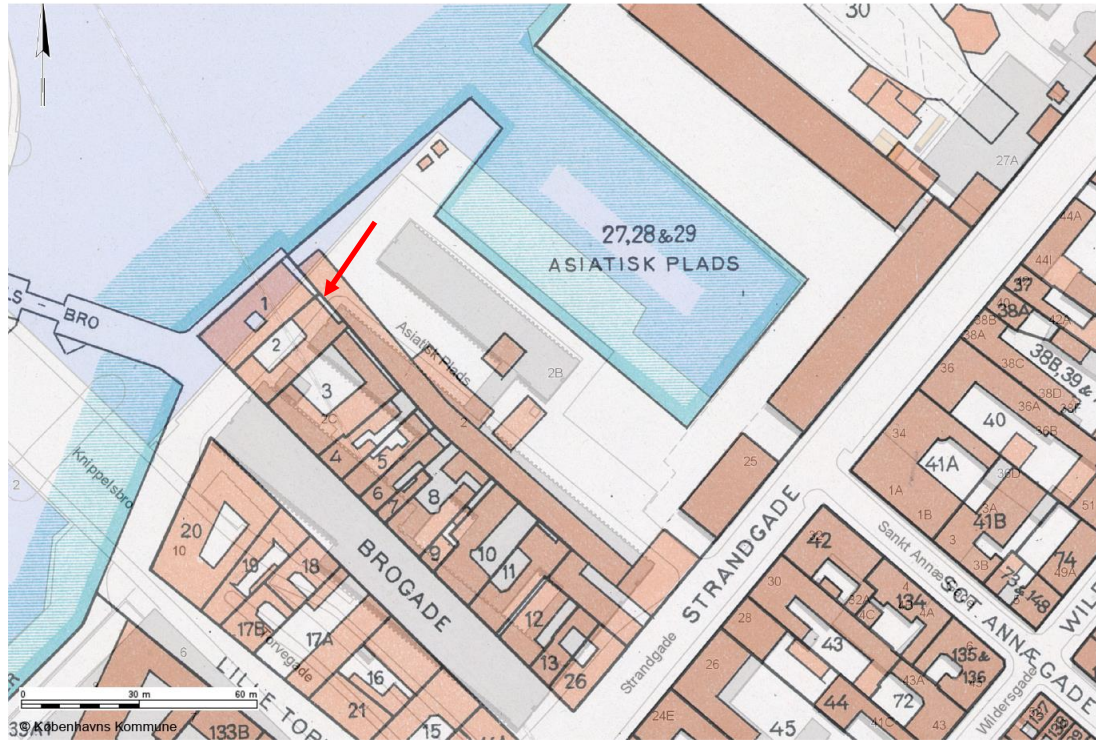

Figur 11 SS1026. Kampestensfundament skimtes i bunden af grøften, under murværket. På nordsiden af murværket set beton med teglfragmenter. Set mod nordvest.

Kampestensfundamentet, hvis bevarede overkant var ca. 150 cm under nuværende belægning, var ca. 65 cm bredt og den sten, der blev optaget i forbindelse med gravningen af grøften, var ca. 50 x 70 x 40 cm. Umiddelbart nord for fundamentet var der under belægningen et tykt lag af "murermesterbeton" – cement/beton med stykker af knuste røde og gule tegl i. Den slags beton er i brug fra ca. 1850 og fremefter. Herunder var der mørk brunsort, organisk fyld. På sydsiden af fundamentet var opfyldsjorden gråbrun med brokker af tegl.

Dateringen af selve fundamentet er vanskelig – teglstenene er af usædvanlige dimensioner og kan tilmed være genanvendt, idet de er blandede gule og røde. Formentlig er der dog tale om en relativt moderne bygning – evt. opført på et gammelt kampestensfundament. Den såkaldte murermeisterbeton, der sås ved siden af fundamentet er ikke nødvendigvis sammenhørende med dette.

På Geddes eleverede kort fra 1761 ses ingen bygninger på denne del af arealet, men på kort fra både 1807 og 1860 ses en langstrakt bygning, der synes at have gået hen over det berørte område. At dømme ud fra placeringen af fundamentsresterne, kunne den meget vel stamme fra denne bygning.

Figur 12 Kort fra 1860 lagt over et moderne bykort. Den røde pil markerer fundamentets placering. Kilde: [Kbhkort.kk.dk](http://kbhkort.kk.dk)

7.1.2 Jordlag og topografi på forpladsen

På enkelte steder på forpladsen foran Udenrigsministeriet var det muligt at indmåle niveauet for, hvad der under udgravningen forekom at være overkanten af moræneleret – på sydvestsiden af "plankeværket", G100058 (se nedenfor), var dette i kote 0,04-0,12. Dette svarer imidlertid ikke til de mange boreprøver, der er foretaget på områdets oplysninger om topografien på stedet og det kompakte, gråblå ler skal således formentlig omtolkes til en del af opfyldningen af området forud for bebyggelsen af arealet.

Figur 13 NØ-SV-gående profil ved G100058 ("Plankeværket"). Yderst til venstre ses planken, ST1107. Set mod SØ. IMG_2226. Københavns Museum

Ligeledes ved G100058 var der mulighed for at afrense en profil, der afslørede at der over et kompakt lag af lyst, gråblåt ler var uhomogene lag af brunt opfyldt med kraftige indslag af organisk materiale (træflis, pinde, halm?) – de enkelte lag kunne ikke udskilles (laget har efter feltarbejdets afslutning fået id: SD100091). Fra ca. 55 cm over dette lerlag – altså i ca. kote 0,60 sås partier af mere homogent, brunt sand, hvori det organiske materiale syntes mere omsat (laget har efter feltarbejdets afslutning fået id: SD100093).

Figur 14 NV-SØ-orienteret profilsnit af lagene under planken, ST1107. I bunden ses uomsat organisk materiale. Set mod NØ. IMG_2230. Københavns Museum

I den sydvestligste del af den afrensede profil – ca. 1,5 m sydvest for G100058's forløb, sås ca. 86 cm over det kompakte lerlag (= i kote 0,90) et fire cm tykt, sammenhængende lag af skiferstykker. Der var formentlig tale om tagskifer, idet flere af stykkerne havde naglehuller. Skiferlaget har efter feltarbejdets afslutning fået id SD100095.

Skifer-laget bugtede sig lidt, men faldt i niveau mod nordøst og lige ovenfor G100058 sås laget ca. 74-80 cm over lerlaget (= i kote 0,78-0,84). Længere mod nord – under den lange planke, ST1107, sås skiferlaget ca. 61-64 cm over det gråblå ler (= i kote ca. 0,65-0,68) og bestod her af mindre skiferstykker, der dannede et vandret lag. Over eller i direkte sammenhæng med skiferlaget sås mørk, gråsort jord, der nogle steder var op til 10 cm tykt (laget har efter feltarbejdets afslutning fået id SD100097). På nordsiden af ST1107 blev skiferlaget ikke fulgt, da det her prioriteredes at undersøge de fremkomne træstrukturer. Det kan tænkes at skiferlaget er afsat som følge af nedrivning af en eller flere bygninger på stedet

– og at dette er sket efter at "Plankeværket", G100058 er etableret, idet laget overlejrer konstruktionen.

Sydvest for G100058 var der over skiferlaget og det mørke lag et kraftigt lag af lyst gråt, homogent sand, der stoppede brat, ca. 30 cm syd for, hvor G100058 befandt sig (længere nede). Det lyse sand repræsenterer muligvis en moderne nedgravning, der er blevet opfyldt med dette materiale – eller også er laget det samme som fortsatte længere mod nord, hvor det blot skiftede karakter til lyst blågråt ler med partier af mørk jord. Dette lyse ler fortsatte mod nordøst og kunne ses som en stribe, der tyndede ud mod nordøst under den lange planke, ST1107. (Det lyse sand og leret med mørkere jord har efter feltarbejdets afslutning fået et fælles id: SD100099).

Det var ikke muligt at se nogen større forskelle i jordens sammensætning og karakter hhv. sydvest og nordøst for "Plankeværket", G100058. Overalt var der overraskende fundtomt, men ca. 10 cm over det kompakte lag af gråblåt ler, i SD100091 blev der ca. 1 m sydvest for G100058 fundet en barnesko af læder (se fundbeskrivelse). Skoen blev efter endt registrering ikke hjemtaget.

7.1.3 Det vestligste jordanker, G100056

I den nordvestlige del af udgravningsområdet, på forpladsen foran Udenrigsministeriet fremkom et jordanker bestående af to stolper (ST1263 og ST1267), en ankerbjælke (ST1252) og et stykke stræktømmer (ST1259).

Figur 15 Jordanker G100056. Set mod NV. IMG_2178. Københavns Museum

Ankerbjælken, ST1252, var NØ-SV-orienteret og målt til 3,18 m i længden. Bjælken havde et uregelmæssigt tværsnit – nogle steder syntes træets naturlige runding bevaret, mens tværsnittet var mere rektangulært andre steder – ca. 18 x 24 cm. Bjælken syntes forstyrret, idet overkanten "bugtede" sig en smule og lå noget højere i nordenden end i sydenden (se foto nedenfor). Således var målt overkanten af tømmeret i sydenden til kote 0,56-0,59, mens nordenden af tømmeret lå i kote 0,95. Bjælkens nordligste ende – hvor den formodes at have været forbundet med andre strukturer – var desværre ikke bevaret, idet bjælken syntes groft afskåret/afbrudt ved en tidligere lejlighed.

Figur 16 Stræktømmer ST1259 løftet af, så man kan se overskramningen og naglehullet. IMG_2196. Københavns Museum

Stræktømmeret, ST1259, blev beskadiget ved afdækningen med maskine, men var bevaret i 1,33 m længde. Bjælken havde et uregelmæssigt tværsnit – rektangulært til halvmåneformet, 21 x 12 cm. Hvor stræktømmeret lå over ankerbjælken var der lavet en udsparring i træet på begge tømmerdele – en såkaldt overskramning. Dertil var stykkerne fæstnet med en enkelt trænagle (3,5 cm i diameter).

På nordøst-siden af stræktømmeret stod på hver side af ankerbjælken en stolpe (ST1263 og ST1267), der var drevet ned i det kompakte ler herunder. Stolperne var begge beskadiget i toppen, men var bevaret i hhv. 1,63 m og 1,58 m længde. Begge stolper var tilspidset i bunden (hhv. 30 og 43 cm) og der kunne ses gråblåt ler på de nederste 68-70 cm. Mens den sydøstlige stolpe, ST1263 var rektangulær i tværsnit, var den anden, ST1267 nærmest halvmåneformet.

Jordlagene under og omkring jordankeret bestod af sand med elementer af organisk materiale. Lagene syntes temmelig omrodede og med mange linser af hhv. lysere og mørkere materiale, hvilket giver anledning til at tro at de er afsat i vand, hvor man har haft en del aktiviteter – evt. i forbindelse med konstruktionen af jordankrene.

Placeringen samt udformningen af jordankret, G100056, synes noget anderledes end de øvrigt registrerede på pladsen (se nedenfor) – muligvis kunne flere med samme placering i forhold til nuværende kaj være fremkommet, hvis man havde skullet grave dybt syd for det her fundne. Der er dog grund til at mene at G100056 er enten ældre end de jordankre, der lå tættere på den nuværende kaj – eller at det i hvert fald har haft en anden funktion end de, der ligger tættere på vandet.

Der blev udtaget prøver til dendrokronologisk analyse af samtlige fire tømmerstykker, men kun prøven fra ankerbjælken ST1252 (prøve id PD100041/sample nr. 19) blev prioriteret til analyse. Resultatet af analysen var at tømmeret var fyrretræ, men også at prøven desværre ikke kan dateres (Daly 2019).

7.1.4 "Plankeværket", G100058

Kun knapt 80 cm nordøst for den nordøstlige ende af ankerbjælken ST1252, der hørte til det vestligst registrerede jordanker (G100056), fremkom et "plankeværk" (G100058), der lå vinkelret på nævnte ankerbjælke og altså parallelt med nuværende kajkant. Desværre kunne det ikke konstateres om der havde været forbindelse mellem ankerbjælken og denne struktur. Strukturen bestod af 11 lodrette stolper (ST1205) samt kantstillede planker sat fast på stolperne på hhv. nordøst- og sydvest-siden (ST1272 og ST1200). I den først afdækkede del (nordvest-enden) stod stolperne (ST1205) med en indbyrdes afstand på ca. 41 cm – mens der i den senere afdækkede del (sydøst-enden) var 80 cm mellem de to opmålte stolper. Et mindre areal imellem disse to dele blev ikke opmålt, men idet orienteringen og karakteren af anlægget i øvrigt er den samme, formodes de to dele at være samme struktur.

Figur 17 Udsnit af plankeværket G100058. Set mod NØ. IMG_2165. Københavns Museum

Figur 18 Udsnit af plankeværket (G100058) - den sydøstligst afdækkede del. Set mod NØ. IMG_2218. Københavns Museum

På sydvestsiden af stolperne ST1205 var 3-4 kantstillede planker (ST1200), der syntes trykket ind mod stolperne eller på anden måde holdt fast uden brug af søm eller nagler. Der blev udtaget prøver til dendrokronologisk datering af to af stolperne (ST1205), men ingen af disse blev prioriteret til analyse.

En tolkning af G100058 må bero på at anlægget har samme orientering som de jordankre, der blev dokumenteret på pladsen.

Dermed antages det at "Plankeværket" må høre sammen med nogle af de øvrige strukturer, der samlet set har været en del af udbygningen og indretningen af havnen på dette sted – på trods af at der ikke kan konstateres fysisk forbindelse mellem strukturerne. De jordlag, der kunne dokumenteres tæt på G100058 syntes at starte højt og dykke mod nordøst, hvilket kunne tyde på at en byggemodning af arealet er foregået i denne retning.

7.1.5 Et tidligere jordanker?, G100068

I den sydøstlige del af felt ZT1467 fremkom et fragment af en vandretliggende, NØ-SV-orienteret bjælke (ST1376), der syntes holdt på plads af en lodretstående planke (ST1372), der var placeret tæt op ad bjælkens SV-ende. ST1376 var bevaret i 1,22 meters længde og var nærmest kvadratisk i tværsnit, 23 x 21 cm. Der var en del mærker i træet, der tyder på at det er blevet ramt af skovl eller andet redskab tidligere. Overkanten af bjælken lå i kote 0,55 i den sydvestlige ende og ca. 10 cm højere i den nordøstlige ende. Rundt om bjælken sås et kompakt lag af lyst gråblåt ler, der formodes at have været udlagt forsætligt.

Figur 19 G100066. Den formodede ankerbjælke, ST1376. Set mod SØ. IMG_2241. Københavns Museum

Bjælkens placering og orientering i forhold til ankerbjælken ST1380 (se nedenfor) taler for at den er rester af et tidligere jordanker, der har været på stedet. Dimensionerne på tømmeret er noget mindre end på det store jordanker (G100060/G100062). Hvis dette er den sydvestlige del af et tidligere jordanker, synes der dog at mangle spor af det stræktømmer, der bør have været knyttet til anlægget.

Der blev udtaget en prøve (100025/sample nr. 11) til dendrokronologisk datering af tømmeret. Resultatet af analysen var at tømmeret sandsynligvis var af grantræ, der desværre ikke kunne dateres (Daly 2019: 2)

7.1.6 Et andet, tidligere jordanker, G100066

Ved afdækning af det store jordanker, G100060 (se nedenfor), fremkom flere stolper og bjælker som kunne pege i retning af, at der på stedet havde været flere faser af bolværksstrukturer.

ST1347 var en vandretliggende, kraftig bjælke, der fremkom under ankerbjælken ST1128, men hele 14 cm under underkanten af denne. Overkanten af ST1347 var i kote 0,32-0,35. Bjælken lå parallelt med det bageste stræktømmer til det store jordanker, G100060, ST1104, men i et lavere niveau. Hvor bjælken ville formodes at fortsætte ind under ST1128, var den skråt afskåret.

En stolpe, ST1328 var placeret på nordøstsiden af ST1347 og formodes at have relation til denne som støttestolpe. Endnu en stolpe, ST1333 var placeret NV for ST1328 på det sted, hvor man ville formode der skulle være endnu en støttestolpe, hvis ST1347 ikke var blevet skåret af i forbindelse med anlæggelsen af ST1128. I sydøstenden var ST1347 afskåret umiddelbart før den ville være fortsat ind under den senere ankerbjælke ST1380.

Der blev udtaget en prøve (100027/sample nr. 12) til dendrokronologisk datering og vedbestemmelse af tømmeret fra ST1347. Resultaterne af disse viste at tømmeret var egetræ og sandsynligvis fældet indenfor perioden 1689-1704 (Daly 2019).

Figur 20 Placeringen af det antageligt tidligere stræktømmer, ST1347 samt tilhørende stolpe ST1328. Foroven ses den senere ankerbjælke, ST1128. Set mod NV. IMG_xxxx. Københavns Museum

7.1.7 Flere faser?

Imellem de erkendte faser af jordankre, fremkom flere stolper og en enkelt (ikke opmålt) vandretliggende bjælke, der muligvis hører til andre faser af jordankre eller andre konstruktioner på stedet.

På en NØ-SV-orienteret linje stod tre stolper: ST1132 på NØ-siden af den senere ankerbjælke ST1128 og ST1148 og ST1459 på SV-siden af ST1128. Stolperne stod med ensartet afstand imellem sig: 1,13 m. ST1132 havde halvmåneformet tværsnit med en diameter på ca. 25 cm og det samme havde ST1459, mens den midterste stolpe havde et noget nær kvadratisk tværsnit med afrundede hjørner. Disse stolper kunne ikke umiddelbart sættes i relation til andre strukturer – og der blev ikke gravet dybt nok til at man kunne konstatere om der var en fysisk forbindelse med dem under mudderet – men idet orienteringen af stolpe-rækken er lig de øvrige strukturer på pladsens orientering, skal de formentlig henføres til en tidligere fase af bolværk på stedet.

Figur 21 En række af tre stolper: Øverst ST1132 og i forgrunden ST1148 og ST1459. Til venstre for ST1459 er stolpen ST1324, der formodentlig hører til en anden konstruktion. Set mod NV. IMG_xxxx. Københavns Museum

Sydvest for denne stolperække og parallelt med denne var to andre stolper, hhv. ST1320 og ST1324, der stod med en indbyrdes afstand på 1,28 m. Ved afretning af bunden af tracéet tæt på kote 0,0 dukkede overkanten af en vandretliggende fyrrestræsbjælke op. Denne blev desværre ikke indmålt på stedet. Ved optagning viste bjælken sig at være 3,27 m lang og med tværmål på 20 x 14 cm. ST1320 var ca. 160 cm lang (bevaret længde) og tilspidset i bunden. Ca. 100 cm over bunden var udsparring, hvor den ikke-opmålte bjælke var fastgjort. ST1324 var meget lig ST1320, men blot bevaret i yderligere 10 cms højde.

Der blev udtaget en prøve til dendrokronologisk analyse af ST1324 (prøve ID xxx). Resultatet af analysen var at fyrretræet til denne konstruktion var fældet efter år 1695 e. Kr. (Daly 2019).

7.1.8 Stort jordanker (vestdel), G100060

Blandt de felter, der blev opmålt på pladsen foran Udenrigsministeriet, var ZT1467 det vestligste. De første tømmer-elementer, der fremkom her, blev udgravet uden arkæologisk overvågning, men formodes at være mestendels omrodet tømmer, der har været opgravet tidligere.

Den første struktur, der fremkom in situ, var et kraftigt jordanker (G100060), bestående af ankerbjælke (ST1128), stræktømmer (ST1104), to stolper til at holde ST1104 på plads (ST1338 og ST1342), forreste stræktømmer (ST1289), to hjertepæle (ST1120 og ST1124), to stormpæle (ST1111 og ST1115), revler (ST1293 og ST1301) samt forsætningsplanker (ST1140, ST1144 og ST1306). Ved yderligere afgravning fremkom flere elementer, der antages at høre tidsmæssigt til samme struktur – disse vil blive behandlet længere fremme.

Figur 22 Jordanker G100060's NØ-ende, set mod NV. IMG_2126 Københavns Museum

Ankerbjælken ST1128 var en kraftig fyrretræsbjælke, der var 5,42 m lang og rektangulær i tværsnit, 29 x 35 cm. Den var orienteret NØ-SV, med vinkling mod NNØ-SSV. Bjælken lå vandret med overkanten i kote 0,77-0,82. Den nordøstlige ende af bjælken – og de tilhørende tømmererlementer i denne ende – var meget medtaget og syntes at have været forstyrret ved en tidligere lejlighed – muligvis i forbindelse med anlæggelsen af Udenrigsministeriet i 1977.

I SV-enden af ankerbjælken var stræktømmer ST1104 placeret på tværs af ankerbjælken orientering, men *under* ankerbjælken. Overkanten målt til at ligge i kote 0,61. ST1104 var en kraftig fyrretræsbjælke med kvadratisk tværsnit, ca. 30 x 30 cm. Den fulde længde af

Figur 23 Ankerbjælke ST1128 og underliggende stræktømmer ST1104. Set mod Ø. IMG_2236. Københavns Museum

bjælken kunne ikke måles, da den i NV-enden var blevet forstyrret ved nedgravning uden arkæologisk opsyn og i SØ-enden var den fæstet til det østlige jordanker, G100062 og fortsatte derefter ud af feltet. Hvor bjælken var fæstnet til ST1128 var der en ca. 2 cm dyb udsparring i ST1128's underkant og en ca. 8 cm dyb udsparring i ST1104's overkant. Sidstnævnte udsparring var noget bredere end ST1128 og det kan tænkes at den oprindeligt har været lavet til et andet stykke tømmer. Tømmerdelene blev yderligere holdt sammen af en nagle.

Der blev udtaget prøver til dendrokronologisk analyse af både ST1128 og ST1104. Af disse blev prøven fra ST1128 prioriteret til analyse. Desværre kunne prøven ikke dateres (Daly 2019).

På NØ-siden af ST1104 var to stolper – én på hver side af ST1128 – der har holdt tømmerkonstruktionen på plads (ST1338 og ST1342). Stolpen ST1338 stod i det nordvestlige hjørne mellem ST1128 og ST1104. Den blev trukket op og kunne måles i sin fulde længde til

1,64 m. Den var kvadratisk i tværsnit, 20 x 20 cm og de nederste 50 cm af stolpen var tilspidset. Stolpen i det sydøstlige hjørne af ST1128 og ST1104 var ST1342. Denne stod mere skråt – lænede sig udad mod øst. Stolpen var næsten rund i tværsnit, 18 x 18 cm og kunne måles til 1,53 m, idet den blev trukket op. De nederste 40 cm var tilspidset.

I den modsatte ende af jordankeret – mod vandet – var konstruktionen knapt så velbevaret. Her fandtes rester af et regulært bolværk, der dog ikke blev fuldt afdækket, da entreprenøren ikke skulle grave så dybt. Yderst var to stormpæle, ST1111 mod sydøst og ST1115 mod nordvest. Disse var skråtstillede, kraftige bjælker med et tværsnit på ca. 30 x 32 cm. Stormpælernes funktion har været at afbøde slag mod selve bolværket fra store genstande eller skibe, der lå ved kajen.

Figur 24 Den forreste del af G100060, delvist afdækket. Set mod V. IMG_2250. Københavns Museum

Sydvest for stormpælene lå det forreste stræktømmer, ST1289. ST1289 var en vandretliggende, kraftig bjælke, der var kvadratisk i tværsnit, 27 x 27 cm. Bjælken var NV-SØ-orienteret og brat afskåret ud for vestsiden af stormpælen ST1115. Der ser ud til at være en moderne forstyrrelse, der dog ikke kunne erkendes under afdækningen af tømmeret. Mod sydøst fortsatte den ud af feltet. Hvor stormpælen ST1111 mødte stræk-tømmeret var der en udsparring på siden af sidstnævnte. Det blev ikke konstateret om det samme var gældende ved den nordvestlige stormpæl, ST1115. I kraft af den dårlige bevaringsgrad, var det uklart, hvordan samlingen, hvor det forreste stræktømmer (ST1289) mødte ankerbjælken (ST1128), var udformet, men ankerbjælken synes at have ligget ovenpå stræktømmeret.

På sydvestsiden af stræktømmeret ST1289 stod en række bolværkspæle, ST1124, ST1120, ST1152 og ST1463. Disse var lodretstillede pæle/stolper, der havde nogenlunde kvadratisk tværsnit. Rækken af stolper var NV-SØ-orienteret. Det formodes at både rækken af bolværkspæle samt det forreste stræktømmer oprindeligt har fortsat både på NV- og SØ-siden af det her afdækkede.

På SV-siden af disse bolværksstolper var kantstillede, vandrette planker (kaldet revler), indmålt som ST1301 på NV-siden (hvor den moderne forstyrrelse havde fjernet de øvre dele) og ST1293 på SØ-siden af ankerbjælken. Revlerne bestod af kraftige planker, ca. 6 cm tykke og ca. 20 cm brede. Det blev ikke registreret hvor mange planker, der var stillet ovenpå hinanden. På SV-siden af revlerne sad forsætningsplankerne, indmålt som ST1140, ST1144 og ST1306 på NV-siden af ankerbjælken – på SØ-siden blev plankerne ikke indmålt, men kun dokumenteret ved hjælp af fotos. Det kunne ikke fastslås hvordan forsætningsplankerne var fastgjort til revlerne, da der ikke fandtes spor af hverken søm eller nagler. På SØ-siden af ankerbjælken blev kun de øvre dele af plankerne afdækket ved undersøgelsen – disse var

meget dårligt bevaret – sandsynligvis som følge af samme forstyrrelse som havde fjernet store dele af konstruktionen på NV-siden.

Figur 25 Den forreste del af G100060. Set mod NØ. IMG_2253. Københavns Museum

7.1.9 Stort jordanker (østdel), G100062

Øst for G100060 fremkom tømmerdele, der formodes at høre til samme konstruktion, idet det bageste stræktømmer, ST1104 også indgik i G100062. G100062 bestod af en ankerbjælke

(ST1380/ST1750), to stolper (ST1388 og ST1384) og – som nævnt – stræktømmeret ST1104.

Ankerbjælken ST1380 indmåltes i felt ZT1467, men den fortsatte ud af feltet mod nordøst, og først da felt ZT1630 blev afdækket flere måneder efter (og kun i fladen) blev den NØ-lige fortsættelse af ankerbjælken indmålt – her som ST1750.

På hver side af ankerbjælken indmåltes en stolpe (ST1388 på NØ-siden og ST1384 på SV-siden), der ligesom stolperne i G100060, ST1338 og ST1342, har haft til formål at holde ankerbjælken ST1380/ST1750 og stræktømmeret ST1104 på plads i forhold til hinanden.

Figur 26 G100062 - den østlige del af det store jordanker. Stræktømmer, ST1104 ligger under ankerbjælken ST1380. Stolpe ST1388 holder konstruktionen sammen. Set mod Ø. IMG_2239. Københavns Museum

Ved afdækning ST1380 kunne i jordprofilen ovenfor bjælken ses at konstruktionen er anlagt oveni, hvad der formodes at være en tidligere fase af jordankre. Således sås tydeligt en nedgravning gennem de lag, der var afsat ovenpå det formodede tidligere jordanker, ST1376 (G100068).

Figur 27 Den skrå nedgravning gennem det lerlag, der omgav det formodede tidligere jordanker, G100068. Set mod SØ. IMG_xxxx. Københavns Museum

Øst for de her beskrevne anlæg, blev der i januar og februar 2018 afdækket forskellige anlæg. Idet der skulle der blot graves ca. 20 cm af i fladen, blev kun toppen af de øverst liggende konstruktioner afdækket og indmålt.

Efter indmåling var det ret tydeligt at de delvist afdækkede strukturer mestendels var rester af jordankre svarende til det store jordanker vest herfor (G100060 og G100062), samt de øverste dele af det bolværk, der har været ud mod vandet før kajområdet blev udvidet mod nordøst.

7.1.10 Strukturer uden kendt sammenhæng

Imellem de ovenfor beskrevne strukturer fremkom også en del tømmerkonstruktioner, der ikke kunne sættes ind i meningsfuld sammenhæng som dele af jordankre eller bolværker.

Ca. 80 cm nordøst for plankeværket G100058, og fuldstændigt parallelt med dette var en kraftig planke (ST1107), der indmåltes ad flere omgange, efterhånden som den blev afdækket. Den nordvestligste del af den blev allerede konstateret efter den episode, hvor en masse tømmer var blevet gravet op uden arkæologisk opsyn. På dette tidspunkt formodedes planken ikke at ligge *in situ*, da den syntes at ligge løst ovenpå jorden, men blev dog opmålt alligevel. Da der blev trukket jord af længere mod sydøst, fortsatte planken og opnåede en længde på mere end 6,4 m. I den sydøstlige ende var der en samling (overlap), hvor et andet stykke planke fortsatte yderligere mod sydøst og ud af feltets side. Plankens overkant lå i kote ca. 1,05. Ifald denne planke faktisk er en konstruktionsdel *in situ*, må den høre til noget af det senere på pladsen, idet den er placeret stratigrafisk ovenpå lag som overlejrer eksempelvis "plankeværket", G100058 (se afsnit vedrørende jordlag ovenfor).

Figur 28 Den lange planke, ST1107 parallelt med "Plankeværket", G100058. Set mod NV. IMG_2225. Københavns Museum

Nordøst for ovennævnte planke – men i et noget lavere niveau – fremkom en særpræget struktur, bestående af en kraftig, rektangulær klods af træ (ST1412), som var omgivet på to sider af kantstillede planker (ST1416) og ved tre af hjørnerne var en spinkel, lodret stolpe (ST1425). Orienteringen på den rektangulære struktur var meget lig de fremkomne jordankres orientering, NØ-SV. Selve klodsens var 83 cm lang og 42 cm bred og ca. 25 cm tyk. Overkanten af strukturen lå i kote 0,52 i klodsens sydvestende, mens der syntes at være udspærret et stykke i nordøstenden, hvormed klodsens var tyndere her (ca. 15 cm).

I midten af klodsens var der en næsten cirkulær fordybning, som kunne minde om resultatet af et (mislykket?) forsøg på at tage en boreprøve ned gennem klodsens.

Det står ikke klart, hvad klodsens – og dens hjørner og kanter – funktion har været, eller hvortil den skal dateres. Der blev ikke taget prøver ud til dendrokronologisk analyse. Dog må det formodes at klodsens har fungeret som en slags fundament for en overbygning, der måske har været monteret ved hjælp af plankerne på siderne. Fremtidige jordarbejder i området vil måske kunne bibringe yderligere informationer om sådanne anlæg, i fald der findes flere, lignende strukturer.

Figur 29 Den mystiske træklods, ST1412. Til venstre ses stræktømmeret ST1104, der hører til det seneste jordanker. Set mod SØ. IMG_2258. Københavns Museum

Umiddelbart nordvest for klodsens sydvestlige ende var en stolpe (ST1439) med meget uregelmæssigt tværsnit. Denne blev kun afdækket i toppen, der befandt sig i kote 0,14. Yderligere 10 cm nordvest for ST1439 var endnu en stolpe (ST1448), der ligeledes kun blev afdækket i toppen, som var svært beskadiget og var i kote 0,15-0,27. De to stolper stod tæt og med samme indbyrdes orientering (NV-SØ) som de mange bolværksrelaterede anlæg, men det kan ikke fastslås, hvad funktionen af stolperne har været.

7.2 Fundmateriale

Kun enkelte genstande blev udgravet som del af undersøgelsen på Asiatisk Plads 2. Ingen af genstandene blev hjemtaget til museet, men blev blot kort beskrevet.

Overordnet drejer det sig om enkelte skår af rødgoods med og uden kohornsbemaling, samt et enkelt bundskår af et stentøjskrus (Westerwald) og et par hvidglaserede fajanceskår. Tre stilke af kridtpiber var ligeledes blandt det sparsomme keramik-materiale.

Blandt de fremkomne fund var en del læder-skodele. Heriblandt var den mest interessante en barnesko, en såkaldt "sløjfesco", der har været lukket foran med en sløjfe fremfor med et spænde. Der har været dekorative huller ved sidesømmene, så man har kunnet se strømperne. Ud fra skoens karakteristika har Vivi Lena Andersen dateret den til 1600-tallet – formentlig starten af århundredet (pers. Meddelelse Vivi Lena Andersen 6. marts 2020).

Figur 30 Barnesko af læder fra 1600-tallet. Ej hjemtaget.

7.3 Naturvidenskabelige analyser

Af de mange træstrukturer blev der udtaget en række prøver til dendrokronologisk analyse med henblik på at tidsfæste havnestrukturerne og dermed opnå yderligere indsigt i den udvikling, der havde været i området over tid.

Ved en prioritering af prøverne blev seks af dem udvalgt til analyse – disse var spredt på de forskellige faser og mulige faser af jordankre og lignende strukturer. En ekstra prøve fra en mulig fase blev sendt med til analyse, da den syntes at indeholde mange årringe. Desværre kunne kun tre prøver dateres – og heraf var de to fra samme fase.

De øvrige prøver blev efter endt undersøgelse kasseret.

Type	Antal
Dendro	6
Total	6

Tabel 4. Liste over naturvidenskabelige prøver fra undersøgelsen

8 Diskuterende sammenfatning

I forbindelse med undersøgelserne på Asiatisk Plads blev der udgravet et mindre område med flere strukturer fra forskellige perioder af havnefrontens udbygning. Der er hovedsageligt tale om jordankre, bestående af lodrette stolper, stræktømmer parallelt med havnefronten og ankerbjælker vinkelret på denne. På grund af udgravningsmetoden – hvor det prioriteredes at fritlægge tømmeret fremfor at grave stratigrafisk – og med de begrænsninger, der lå i at anlægsarbejdet kun enkelte steder fordrerede dybe udgravninger – var det ikke i alle tilfælde muligt at sammenkæde strukturerne tidsmæssigt.

Desværre kunne der via de dendrokronologiske undersøgelser ikke opnås fuld klarhed over de absolutte dateringer for udviklingens stadier, men det antages på baggrund af de horisontalstratigrafiske iagttagelser at de fundne strukturer strækker sig fra 1600-tallet til 1800-tallet. Det er tydeligt at havnefronten er omlagt ad flere omgange og i hvert fald én af faserne kan henføres til årene omkring år 1700 – denne fase overlejreredes af en eller flere af de øvrige faser.

Der fremkom enkelte strukturer, hvis funktion ikke kunne nærmere bestemmes. En kraftig træklods, der var omkranset af kantstillede planker og hjørnestolper, kunne ikke placeres i tidsfølgen af strukturer på stedet – og funktionen kan heller ikke fastslås som andet end et muligt fundament til en ikke nærmere bestemt struktur.

Som en overraskelse var jorden omkring de mange træstrukturer ikke fyldt med genstandsfund, hvilket ellers var ventet på grund af fundhistorikken i området. Således har det næppe været affaldsdeponeringer af samme type som på Gammel Strand (KBM3828) eller Krøyers Plads (KBM3967), der har været brugt til at udvide havneområdet med.

I den vestlige del af undersøgelsesområdet fremkom kun enkelte strukturer i form af stolper og planker, der ikke kunne sættes i relation til hinanden. Dertil fremkom et mindre sten- og teglbygget fundament.

Idet strukturerne øst for hovedfeltet kun blev afdækket overfladisk og således ligger in situ, om end med risiko for hurtigere nedbrydning, vil der her være gode muligheder for at opnå yderligere kendskab til havnens tidsmæssige udvikling, når/hvis man på et senere tidspunkt skal foretage anlægsarbejde, der berører dette areal.

9 Fremtidigt arbejde

Såfremt der på et senere tidspunkt skal graves på Asiatisk Plads igen, vil det være relevant at registrere den resterende del af de træstrukturer, der kun blev indmålt i fladen, idet man ikke skulle grave dybere. Hermed vil man kunne få et tydeligere billede af de strukturer, der har været og som formentlig afspejler de forskellige krav, der har været til havneområdet over tid. Ligeledes vil fremtidige undersøgelser på pladsen kunne bidrage med forøget viden i form af yderligere absolutte dateringer af de forskellige faser af havnens udbygning.

Hvis man på et tidspunkt i fremtiden skal udføre anlægsarbejder, der vil resultere i dybere udgravninger end de her udførte, vil det være relevant at undersøge forholdet mellem de opfyldslag, der blev konstateret ved udgravningen, og de naturlige, marine aflejringer, der formodes at ligge under disse. Dette vil – sammen med yderligere iagttagelser af deponeringsmønstrene i opfyldslagene – kunne give ny viden om, hvordan og hvornår denne opfyldning er udført i praksis og dermed om karakteren af det enorme anlægsarbejde, det har været at byggemodne et område som Christianshavn.

Endelig vil der være et potentiale i at undersøge arealerne på begge sider af de her undersøgte jordankre for at gøre iagttagelser om eventuelle paralleller til "den store klods", der formodes at have dannet fundamentet for en endnu ikke identificeret struktur – ifald andre lignende anlæg kan dokumenteres i området.

10 Litteraturliste

- Andreasen, N. H. 2016: KBM3967 Krøyers Plads, omr. A. Arkæologisk beretning, Københavns Museum.
- Daly, A., 2019. Dendrokronologiske undersøgelser af tømmer fra Asiatisk Plads, København. dendro.dk report 2019:86, Copenhagen.
- Erichsen, J. 1980: The Asiatic Company's buildings. In: The Royal Danish Ministry of Foreign Affairs 1980: *The Danish Foreign Service's new headquarters in Copenhagen. Asiatisk Plads*. Copenhagen
- Faber, K. & Nielsen, H. F. 2001: *Både og – Københavnernes havn fra A til Å*. Politiken
- Feldbæk, O. 1980: The Danish Asiatic Company. In: The Royal Danish Ministry of Foreign Affairs 1980: *The Danish Foreign Service's new headquarters in Copenhagen. Asiatisk Plads*. Copenhagen
- Frederickson, H. B. 1999: Grønnegårds havn fra naturhavn til havnebassin. I: *Historiske meddelelser om København 1999.*, s. 202-217.
- Wodstrup, J. 1978: Jordfund på Asiatisk Plads. *Københavns Bymuseum 1976-77*. Københavns Bymuseum
- Wodstrup, J. 1980: Archaeological finds at Asiatisk Plads. In: The Royal Danish Ministry of Foreign Affairs 1980: *The Danish Foreign Service's new headquarters in Copenhagen. Asiatisk Plads*. Copenhagen

11 Fotoliste

Kamera	Fotonummer	Motiv/kontekst	IntraSis ID	Set mod	Dato	Initialer
Samsung Galaxy A5	20170817_100500	Situationsfoto. Den sydvestlige del af grøft ZT1000	1000	NØ	20170817	CHH
Samsung Galaxy A5	20170817_100652	Situationsfoto. Den sydvestlige del af grøft ZT1000	1000	bund af grøft (NØ er opad)	20170817	CHH
Samsung Galaxy A5	20170817_100740	Arbejdsfoto. Der graves med maskine i den sydvestlige del af ZT1000	1000	SV	20170817	CHH
Samsung Galaxy A5	20170817_100844	Arbejdsfoto. Der graves med maskine i den sydvestlige del af ZT1000	1000	NØ	20170817	CHH
Samsung Galaxy A5	20170818_090353_001	Stolpe ST1007 i profilvæggen	1007	NV	20170818	CHH
Samsung Galaxy A5	20170818_090439	Indmålingsfoto - placeringen af stolpe ST1007 ud for denne betonpille	non	SØ	20170818	CHH
Samsung Galaxy A5	20170818_090511	Situationsfoto. Grøften ZT1000	1000	SV	20170818	CHH
Samsung Galaxy A5	20170821_102943	Udgår	non	non	20170821	CHH
Samsung Galaxy A5	20170821_102957	Situationsfoto. Grøften ZT1000 med gravekasser.	1000	NØ	20170821	CHH
Samsung Galaxy A5	20170822_104205	Situationsfoto. Grøften er gravet hen til ud for de to "indhak" på facademuren.	1000	SØ	20170822	CHH
Samsung Galaxy A5	20170822_104437	Arbejdsfoto. Der graves med maskine i grøft ZT1000	1000	NØ	20170822	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_100645	Situationsfoto. Grøft ZT1000 med stolpe ST1020, planke ST1023 og stolpe ST1021	1020; 1021; 1023	NØ	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_103630	Situationsfoto. Rørlægning i grøft ZT1000	1000	NV	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_104537	Arbejdsfoto. Gulstensfundamentet, SS1024 løftes ud af grøften	1024	VSV	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_104612	Situationsfoto. Placeringen af gulstensfundamentet og omgivende sand i profilen ud for facadehjørnet.	1024	SØ	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_110025	Udgår	non	non	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_110031	Fundament SS1026 i profilen	1026	NV	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_110052	Fundament SS1026 i profilen	1026	V	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_110108	Indmålingsfoto. Placeringen af SS1026 ud for facadehjørnet.	non	SØ	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_110722	Arbejdsfoto. Grøften renses op ud for SS1026	1026	N	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_111459	På nordøstsiden af fundamentet SS1026 ses i profilen knust tegl i beton fra fladen og ned til 70 cm under. Herunder mørk brunsort, organisk fyld.	1026	NV	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20170828_111521	Fundament SS1026 med kampesten i bunden.	1026	NV	20170828	CHH
Samsung Galaxy A5	20171002_084656	Situationsfoto. Opgravet grøft med omgravet tømmer og stabilgrus.			20171002	CHH
Samsung Galaxy A5	20171002_084709	Situationsfoto. Opgravet grøft med omgravet tømmer og stabilgrus.			20171002	CHH
Samsung Galaxy A5	20171002_084733	Situationsfoto. Opgravet grøft med omgravet tømmer og stabilgrus.			20171002	CHH

Samsung Galaxy A5	20171002_090234	Opgravet tømmer.			20171002	CHH
Samsung Galaxy A5	20171002_091450	Opgravet tømmer.			20171002	CHH
Camera 3	IMG_3543	ST1107, tværgående bjælke i ledningsgrøft, hvor "overliggeren" formentlig ikke er in situ.	1107	SV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3544	ST1107, tværgående bjælke i ledningsgrøft, hvor "overliggeren" formentlig ikke er in situ.	1107	SV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3545	ST1104, tværgående bjælke i ledningsgrøft. Bjælken er afkortet/fragmenteret	1104	S	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3546	ST1104, tværgående bjælke i ledningsgrøft. Bjælken er afkortet/fragmenteret	1104	S	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3547	Ikke opmålt stolpe i profil af ledningsgrøft.			20171003	LMR
Camera 3	IMG_3548	Ikke opmålt stolpe i profil af ledningsgrøft.			20171003	LMR
Camera 3	IMG_3549	Situationsfoto. Ledningsgrøft med blotlagte trækonstruktioner		SV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3550	Situationsfoto. Ledningsgrøft med blotlagte trækonstruktioner		SV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3551	Situationsfoto. Ledningsgrøft med blotlagte trækonstruktioner		SV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3552	Situationsfoto. Ledningsgrøft med blotlagte trækonstruktioner		V	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3553	Arbejdsfoto af grøft.		NV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3554	Situationsfoto. Ledningsgrøft med blotlagte trækonstruktioner		NØ	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3555	Situationsfoto. Ledningsgrøft med blotlagte trækonstruktioner		NØ	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3556	Arbejdsfoto. Maskinafrømning af arealet øst for ledningsgrøften (samlet indmålt som ZT1467)	1467	VSV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3557	Arbejdsfoto. Maskinafrømning af arealet øst for ledningsgrøften (samlet indmålt som ZT1467)	1467	VSV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3558	Arbejdsfoto. Maskinafrømning af arealet øst for ledningsgrøften (samlet indmålt som ZT1467)	1467	VSV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3559	Arbejdsfoto. Maskinafrømning af arealet øst for ledningsgrøften (samlet indmålt som ZT1467)	1467; 1111; 1115	V	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3560	Arbejdsfoto. Maskinafrømning af arealet øst for ledningsgrøften (samlet indmålt som ZT1467)	1467; 1111; 1115	V	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3561	Opgravet tømmer.			20171003	LMR
Camera 3	IMG_3562	Opgravet tømmer.			20171003	LMR
Camera 3	IMG_3563	Opgravet tømmer.			20171003	LMR
Camera 3	IMG_3564	Arbejdsfoto. Afrømning med maskine omkring bolværkstømmer.	1111; 1115; 1120; 1124	NV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3565	Bolværkstømmer under afrømning.	1136; 1140; 1144	SV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3566	Udgår			20171003	LMR
Camera 3	IMG_3567	Bolværkskonstruktion delvist afdækket.	1128; 1148	VSV	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3568	Stor jernnagle fundet i bolværkskonstruktionen ved ST1111, ST115, ST1120 og ST1124			20171003	LMR
Camera 3	IMG_3569	Stor jernnagle fundet i bolværkskonstruktionen ved ST1111, ST115, ST1120 og ST1124			20171003	LMR

Camera 3	IMG_3570	Stor jernnagle fundet i bolværkskonstruktionen ved ST1111, ST115, ST1120 og ST1124			20171003	LMR
Camera 3	IMG_3571	Udgår			20171003	LMR
Camera 3	IMG_3572	Bolværkskonstruktion delvist afdækket. Stormpæl ST1115, bolværkspæl ST1124, ankerbjælke ST1128, forsætningsplanker ST1140 og ST1144	1115; 1124; 1128; 1140; 1144	SØ	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3573	Bolværkskonstruktion delvist afdækket. Stormpæl ST1115, bolværkspæl ST1124, ankerbjælke ST1128, forsætningsplanker ST1140 og ST1144	1115; 1124; 1128; 1140; 1144	SØ	20171003	LMR
Camera 3	IMG_3574	Bolværkskonstruktion delvist afdækket. Stormpæl ST1115, bolværkspæl ST1124, ankerbjælke ST1128, forsætningsplanker ST1140 og ST1144	1115; 1124; 1128; 1140; 1144	SØ	20171003	LMR
Camera 32	IMG_2116	Udgår	non	non	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2117	Arbejdsfoto: Der fjernes beton sydvest for felt ZT1467			20171006	CHH
Camera 32	IMG_2118	Udgår	non	non	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2119	Udgår	non	non	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2120	Udgår	non	non	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2121	Bolværkskonstruktion afdækket. Forreste stræktømmer ST1289, stormpæle ST1111 og ST1115, Ankerbjælke ST1128	1111; 1115; 1289; 1128	SV	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2122	Udgår	non	non	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2123	Udgår	non	non	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2124	Bolværkskonstruktion afdækket. Forreste stræktømmer ST1289, stormpæle ST1111 og ST1115, Ankerbjælke ST1128	1111; 1115; 1289; 1128	SV	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2125	Udgår	non	non	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2126	Bolværkskonstruktion afdækket. Forreste stræktømmer ST1289, stormpæle ST1111 og ST1115, Ankerbjælke ST1128	1111; 1115; 1289; 1128	NV	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2127	Udgår	non	non	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2128	Forreste del af bolværkskonstruktion. Forreste stræktømmer ST1289, stormpæle ST1111 og ST1115, Ankerbjælke ST1128	1111; 1115; 1289; 1128	NV	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2129	Forreste del af bolværkskonstruktion. Forreste stræktømmer ST1289, stormpæle ST1111 og ST1115, Ankerbjælke ST1128, Revle ST1293	1111; 1115; 1289; 1128; 1293	NNØ	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2130	Udgår	non	non	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2131	Forreste del af bolværkskonstruktion. Forreste stræktømmer ST1289, stormpæl ST1111, Ankerbjælke ST1128, Revle ST1293, Forsætningsplanker ST1306	1111; 1128; 1289; 1293; 1306	NNØ	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2132	Sydvestenden af jordanker-konstruktionen, Ankerbjælke ST1128; Stræktømmer ST1104, Stolper ST1338 og ST1342	1128; 1104; 1338; 1342	SSV	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2133	Sydvestenden af jordanker-konstruktionen, Ankerbjælke ST1128; Stræktømmer ST1104, Stolper ST1338 og ST1342 + stolpe ST1328	1104; 1128; 1338; 1342; 1328	V	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2134	Sydvestenden af jordanker-konstruktionen, Ankerbjælke ST1128; Stræktømmer ST1104, Stolper ST1338 og ST1342 + stolper ST1328 og ST1333	1104; 1128; 1338; 1342; 1328; 1333	SV	20171006	CHH
Camera 32	IMG_2135	Sydvestenden af jordanker-konstruktionen, Ankerbjælke ST1128; Stræktømmer ST1104, Stolper ST1338 og ST1342	1104; 1128; 1338; 1342	Ovenfra (SSV er opad)	20171006	CHH

Camera 32	IMG_2136	Sydvestenden af jordanker-konstruktionen, Ankerbjælke ST1128, stræktømmer ST1104, stolper ST1338 og ST1342	1104; 1128; 1338; 1342	NNØ	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2165	Den sydvestlige del af afdækkede landindvindingsstruktur, planker ST1200, stolper ST1205, bjælke ST1272	1200; 1205; 1272	NNØ	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2166	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2167	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2168	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2169	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2170	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2171	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2172	Nordvestvendt profil i sydøstsiden af feltet. Lag af skifer over opfyldslag.		SV	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2173	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2174	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2175	Det sydvestlige jordanker, Ankerbjælke ST1252, Stræktømmer ST1259, Stolpe ST1267, ST1263	1252; 1259; 1263; 1267	NV	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2176	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2177	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2178	Det sydvestlige jordanker, Ankerbjælke ST1252, Stræktømmer ST1259, Stolpe ST1267, ST1263	1252; 1259; 1263; 1267	NV	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2179	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2180	Oversigt over feltet med diverse strukturer		NØ	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2181	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2182	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2183	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2184	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2185	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2186	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2187	Det sydvestlige jordanker, Ankerbjælke ST1252, stræktømmer ST1259, Stolper ST1267 og ST1263	1252; 1259; 1263; 1267	Ovenfra (SV er opad)	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2188	Det sydvestlige jordanker, Ankerbjælke ST1252, stræktømmer ST1259, Stolper ST1267 og ST1263	1252; 1259; 1263; 1267	SV	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2189	Det sydvestlige jordanker, Ankerbjælke ST1252, stræktømmer ST1259, Stolper ST1267 og ST1263	1252; 1259; 1263; 1267	NV	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2190	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2191	Arbejdsfoto: Camilla og entreprenørene løfter ST1259 ud			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2192	Arbejdsfoto: Camilla og entreprenørene løfter ST1259 ud			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2193	Arbejdsfoto: Camilla og entreprenørene løfter ST1259 ud			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2194	Detailfoto: Samling på ST1252 med træpløk	1252		20171009	MBS
Camera 32	IMG_2195	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2196	Detailfoto: Samling på ST1259 med hul til træpløk	1259		20171009	MBS
Camera 32	IMG_2197	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2198	Arbejdsfoto			20171009	MBS

Camera 32	IMG_2199	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2200	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2201	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2202	Jordankonstruktion (og pumpe)		SV	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2203	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2204	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2205	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2206	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2207	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2208	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2209	Jordankonstruktion (og pumpe)		SV	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2210	Udgår	non	non	20171009	MBS
Camera 32	IMG_2211	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2212	Arbejdsfoto			20171009	MBS
Camera 32	IMG_2213	Arbejdsfoto: Camilla måler op			20171011	MBS
Camera 32	IMG_2214	Arbejdsfoto: Camilla måler op			20171011	MBS
Camera 32	IMG_2215	Udgår	non	non	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2216	Den sydlige del af landindvindingsboksen afdækket. Stolper ST1205 og planker ST1200	1200; 1205	NØ	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2217	Udgår	non	non	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2218	Den sydlige del af landindvindingsboksen afdækket. Stolper ST1205 og planker ST1200	1200; 1205	NØ	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2219	Udgår	non	non	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2220	Den sydlige del af landindvindingsboksen afdækket. Stolper ST1205 og planker ST1200	1200; 1205	Ovenfra (VSV er opad)	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2221	Udgår	non	non	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2222	Udgår	non	non	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2223	Udgår	non	non	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2224	Udgår	non	non	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2225	Den sydlige del af landindvindingsboksen afdækket. Stolper ST1205 og planker ST1200 + planke ST1107	1200; 1205; 1107	NV	20171011	MBS
Camera 32	IMG_2226	Den sydlige del af landindvindingsboksen afdækket. Stolper ST1205 og planker ST1200 + profil	1200; 1205	SØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2227	Profilvæg med skiferlag + sydligst afdækkede stolpe i ST1205		SØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2228	Profilvæg på SVsiden af ST1200		SØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2229	Profilvæg på NØsiden af ST1200		SØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2230	Profilvæg under den vandretliggende planke ST1107		NØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2231	Udgår	non	non	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2232	Profilvæg under den vandretliggende planke ST1107		NØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2233	Profilvæg under den vandretliggende planke ST1107		NØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2234	Den sydvestlige ende af ankerbjælke, ST1128 og stræktømmer, ST1104. Bemærk den brede udsparring på vestsiden af strukturen	1128; 1104	NØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2235	Forbindelsen mellem ankerbjælke ST1128 og stræktømmer ST1104 på østsiden	1104; 1128	N	20171012	CHH

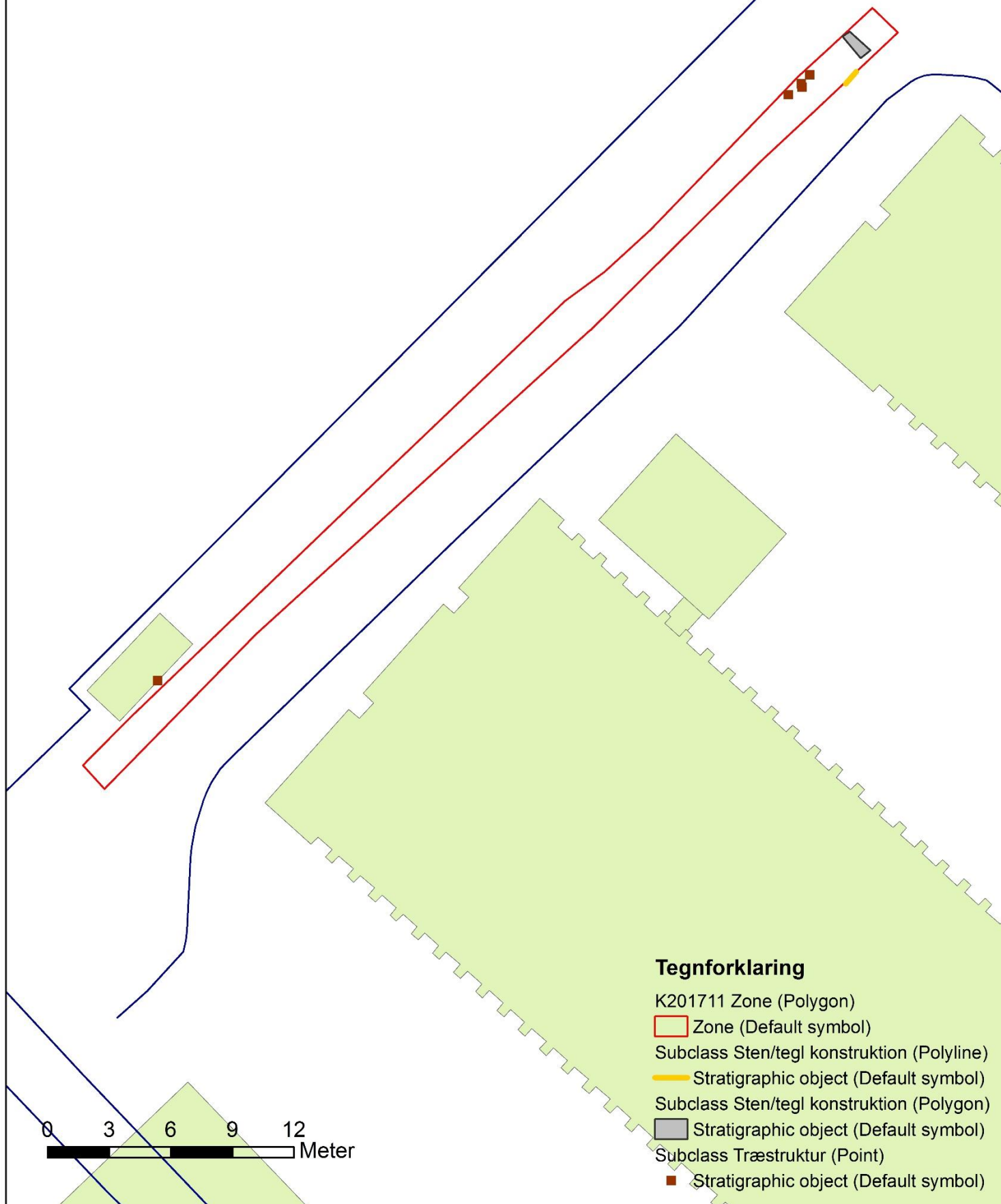
Camera 32	IMG_2236	Forbindelsen mellem ankerbjælke ST1128 og stræktømmer ST1104 på vestsiden	1104; 1128	ØNØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2237	Forbindelsen mellem ankerbjælke ST1128 og stræktømmer ST1104, ovenfra	1104; 1128	Ovenfra (NV er opad)	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2238	Den vestlige ende af ST1347 skråt afskåret under ST1128. Stolpe ST1328	1128; 1328; 1347	NV	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2239	Det østlige jordanker med stræktømmer ST1104, ankerbjælke ST1380 og stolpe ST1388	1104; 1380; 1388	Ø	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2240	Det østlige jordanker med stræktømmer ST1104, ankerbjælke ST1380 og stolpe ST1388	1104; 1380; 1388	Ø	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2241	Mulig tidligere fase af det østlige jordanker: ST1376 og ST1372	1372; 1376	SØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2242	Den sydlige ende af mulig tidlig ankerkonstruktion, ST1376 og ST1372	1372; 1376	SØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2243	To (mulige) faser af jordankre: ST1376 og ST1380	1376; 1380	SØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2244	Tømmer i bunden af kloakgrøft længere mod SV - ej opmålt		Ø	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2245	Tømmer i bunden af kloakgrøft længere mod SV - ej opmålt		Ø	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2246	Tømmer i bunden af kloakgrøft længere mod SV - ej opmålt		Ø	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2247	Udgår	non	non	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2248	Udgår	non	non	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2249	Den forreste del af bolværk med jordanker, ST1289, ST1152, ST1128, ST1120, ST1111, ST1115, ST1124	1289; 1152; 1128; 1120; 1111; 1115; 1124	NV	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2250	Den forreste del af bolværk med jordanker, ST1289, ST1152, ST1128, ST1120, ST1111, ST1115, ST1124	1289; 1152; 1128; 1120; 1111; 1115; 1124	V	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2251	Udgår	non	non	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2252	Den forreste del af bolværket, Ankerbjælke ST1128; stolpe ST1120; forsætningsplanker ST1306; revler ST1293; stolpe ST1152, stolpe ST1463	1128; 1120; 1306; 1293; 1152; 1463	NØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2253	Den forreste del af bolværket samt stolper fra tidligere fase? Ankerbjælke ST1128; stolpe ST1120; forsætningsplanker ST1306; revler ST1293; stolpe ST1152, stolpe ST1463 + Stolpe ST1148 og ST1459	1128; 1120; 1306; 1293; 1152; 1463; 1148; 1459	NØ	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2254	"Løse stolper", ST1132, ST1148, og ST1459	1132; 1148; 1459	NV	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2255	Udsparring i forreste stræktømmer, ST1289 for at gøre plads til stormpæl ST1111	1111; 1289	SV	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2256	Forreste del af bolværk og vestlige jordanker		SV	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2257	Forreste del af bolværk og vestlige jordanker		SV	20171012	CHH
Camera 32	IMG_2258	Den sære træklods-struktur, ST1412, ST1416 og ST1425	1412; 1416; 1425	SØ	20171013	CHH
Camera 32	IMG_2259	Udgår	non	non	20171013	CHH
Camera 32	IMG_2260	Dendroprøve udtaget (ad to omgange) af ST1128	1128	NV	20171013	CHH
Camera 32	IMG_2261	Dendroprøve udtaget af stræktømmer ST1104	1104	NØ	20171013	CHH
Camera 32	IMG_2262	Udgår	non	non	20171013	CHH
Camera 32	IMG_2263	Profil i sydøstsiden af feltet. Nedgravning til senere fase af jordanker, ST1380	1380	SØ	20171013	CHH

Camera 32	IMG_2264	Tømmer under østenden af ST1107, ST1392	1392	SØ	20171013	CHH
Camera 32	IMG_2265	Arbejdsfoto, maskinen hiver stolpe op		S	20171013	CHH
Camera 32	IMG_2266	Udgår	non	non	20171013	CHH
Camera 32	IMG_2267	Ikke-opmålt tømmer på sydsiden af stolperne ST1320 og ST1324	1320	NØ	20171013	CHH
Camera 32	IMG_2268	Ikke-opmålt tømmer på sydsiden af stolperne ST1320 og ST1324, østdel afgrænset	1459	NØ	20171013	CHH
Samsung Galaxy A5	20171129_112250	Ikke-opmålt stolpe i siden af tracé - muligvis del af ST1205		N	20171129	CHH
Samsung Galaxy A5	20171129_112259	Udgår	non	non	20171129	CHH
Samsung Galaxy A5	20171129_112301	Udgår	non	non	20171129	CHH
Samsung Galaxy A5	20171129_112302	Ikke-opmålt stolpe i siden af tracé - muligvis del af ST1205		N	20171129	CHH
Samsung Galaxy A5	20180102_130214	Opfyldslag afdækket i flade		SØ	20180102	CHH
Samsung Galaxy A5	20180102_130215	Udgår	non	non	20180102	CHH
Samsung Galaxy A5	20180102_130227	Opfyldslag afdækket i flade		Ø	20180102	CHH
Samsung Galaxy A5	20180102_130239	Opfyldslag afdækket i flade		Ø	20180102	CHH
Samsung Galaxy A5	20180102_130251	Tømmerrester (ej opmålt) afdækket i flade		Ø	20180102	CHH
Samsung Galaxy A5	20180108_102651	Organisk lag, SD1555, brokkelag SD1565 og lerlag SD1575 afdækket i fladen	1555; 1565; 1575	SV	20180108	CHH
Samsung Galaxy A5	20180108_102716	Udgår	non	non	20180108	CHH
Samsung Galaxy A5	20180108_102717	Udgår	non	non	20180108	CHH
Samsung Galaxy A5	20180108_102744	Udgår	non	non	20180108	CHH
Samsung Galaxy A5	20180108_102748	Organisk lag, SD1555, brokkelag SD1565 og lerlag SD1575 afdækket i fladen	1555; 1565; 1575	NNV	20180108	CHH
Samsung Galaxy A5	20180108_102810	Gråbrunt opfyldslag, SD1588, lerlag SD1608 og mørkt brokkelag SD1624 afdækket i fladen	1588; 1608; 1624	NNV	20180108	CHH
Samsung Galaxy A5	20180108_102834	Dele af stolper stikker op gennem SD1624	1624	SV	20180108	CHH
Samsung Galaxy A5	20180108_102853	Dele af stolper stikker op gennem SD1624	1624	SV	20180108	CHH
Samsung Galaxy A5	20180108_102928	Dele af stolper stikker op gennem SD1624	1624	NØ	20180108	CHH
Samsung Galaxy A5	20180131_134840	Feltet, ZT1630 afdækket, enkelte træstrukturer stikker op	1630	SØ	20180131	CHH
Samsung Galaxy A5	20180131_134850	Feltet, ZT1630 afdækket, enkelte træstrukturer stikker op	1630	SØ	20180131	CHH
Samsung Galaxy A5	20180131_134854	Udgår	non	non	20180131	CHH
Samsung Galaxy A5	20180131_134855	Feltet, ZT1630 afdækket, enkelte træstrukturer stikker op	1630	SØ	20180131	CHH
Samsung Galaxy A5	20180131_134900	Udgår	non	non	20180131	CHH
Samsung Galaxy A5	20180131_134908	Udgår	non	non	20180131	CHH
Samsung Galaxy A5	20180131_134910	Feltet, ZT1630 afdækket, enkelte træstrukturer stikker op	1630	SØ	20180131	CHH

Samsung Galaxy A5	20180201_101520	Jordanker: Ankerbjælke ST1653, stolper ST1645 og ST1649 + løse tømmerdele ST1688 og ST1692	1653; 1645; 1649; 1688; 1692	SV	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101548	Feltet, ZT1630 afdækket, enkelte træstrukturer stikker op		VSV	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101614	Feltet, ZT1630 afdækket, enkelte træstrukturer stikker op		N	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101623	Stolpepar længst mod øst i ZT1630 - hører formentlig sammen med ikke-afdækket ankerbjælke	1637; 1641	NØ	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101633	Jordanker: Ankerbjælke ST1653, stolper ST1645 og ST1649 + løse tømmerdele ST1688 og ST1692	1653; 1645; 1649; 1688; 1692	NØ	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101636	Udgår	non	non	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101651	Jordanker: Ankerbjælke ST1665; stolpe ST1661 + løs stolpe ST1698	1665; 1661; 1698	NØ	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101653	Udgår	non	non	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101718	Udgår	non	non	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101721	De to jordankre, ST1653 og ST1665 med tilhørende stolper + løse tømmerdele	1653; 1665	NØ	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_101756	Jordanker delvist afdækket i flade: Ankerbjælker ST1677 og ST1720, stræktømmer ST1727, stolpe ST1669 samt løse stolper ST1742 og ST1746	1677; 1720; 1727; 1669; 1742; 1746	NØ	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_102257	Forbindelsen mellem ankerbjælke ST1677 og stræktømmer ST1727	1677; 1727	NV	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_102646	Udgår	non	non	20180201	CHH
Samsung Galaxy A5	20180201_102648	Forbindelsen mellem ankerbjælke ST1677 og stræktømmer ST1727. Kraftig jernnagle i ST1677	1677; 1727	NV	20180201	CHH

12 Oversigtsplan 1

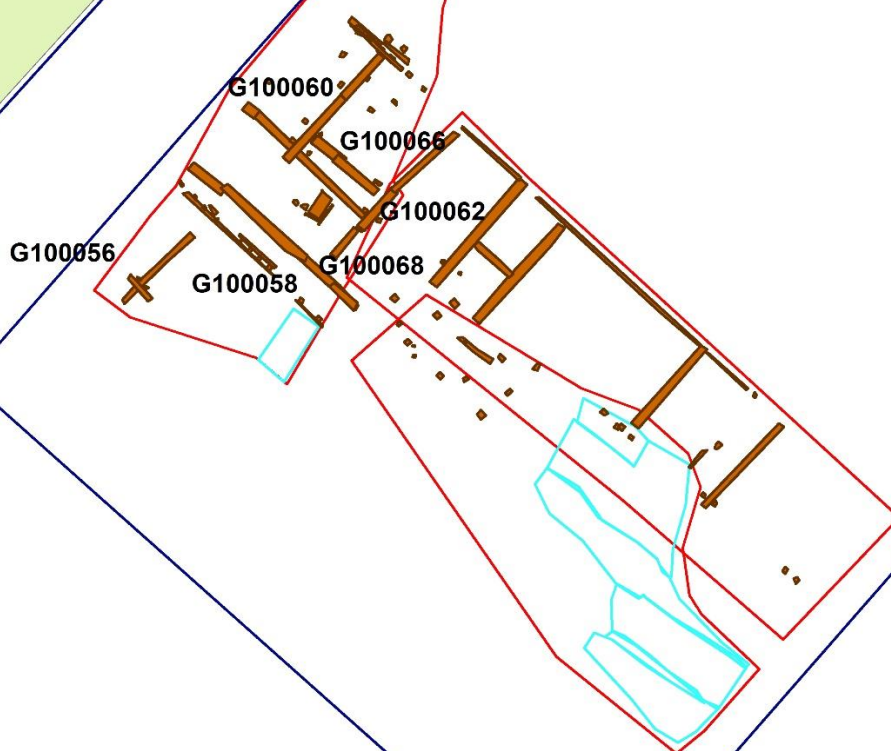
KBM4263 Asiatisk Plads 2 – området NV for Udenrigsministeriets Bygninger

13 Oversigtsplan 2

KBM4263 Asiatisk Plads 2 – området øst for Udenrigsministeriets Bygninger

Tegnforklaring

- K201711 Zone (Polygon)
- Zone (Default symbol)
- Subclass Træstruktur (Polygon)
- Stratigraphic object (Default symbol)
- K201711 Stratigraphic object (Polygon)
- Stratigraphic object (Default symbol)

0 3 6 9 12
Meter